

GŁOS

KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Nr 9/2017 (2669) Rok LVIII 5.3.2017

KAŻDY Z NAS MA SWÓJ KRZYŻ

Przy krzyżu współczesnych niewolników...

str. 2

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

KAŻDY Z NAS MA SWÓJ KRZYŻ

ks. Tomasz Żwiernik

Przy krzyżu współczesnych niewolników...

Zacznę banalnie. Każdy z nas ma swój krzyż. Krzyż już nie jest banalny.

Mają go wszyscy. Dobrzy i źli. Święci i zbrodniarze. Zdrowi i chorzy. Nie ma znaczenia, czy się wierzy, bo i ateści wloką swój krzyż, zagłuszając go czasami głośnym śmiechem, muzyką i zabawą.

Jednak dzisiaj chciałbym zatrzymać się z Wami przy krzyżu współczesnych niewolników... Jest ich ponad 27 milionów. Żyją w udręczeniu, strachu, poniżeniu. Są okradani z życia i szczęścia, wykorzystywani seksualnie, zmuszani do pracy w nieludzkich warunkach, do żebrania, do sprzedaży swoich organów lub są zabijani, by stać się ich dawcami.

Święty Jan Paweł II mówi: „Handel ludźmi stanowi wstrząsające przestępstwo przeciwko godności człowieka i poważne przekroczenie fundamentalnych praw człowieka”.

Papież Franciszek zaapelował o podjęcie zdecydowanych wysiłków, by wykorzenić tę zbrodnię i niewybaczalną hańbę. Dzień 8 lutego ustanowił wspomnieniem św. Józefiny Bakhity – w młodości sudańskiej niewolnicy, a potem siostry kanosjanki. Podkreślił, że zbiega się on z III Międzynarodowym Dniem Modlitwy i Refleksji nt. Walki z Handlem Ludźmi i stanowi doskonałą okazję do tego, by pomóc współczesnym niewolnikom zerwać ciężkie kajdany wyzysku i przywrócić im wolność i godność. Wymienił w tym kontekście szczególnie niewolnictwo kobiet i dzieci.

Dzisiaj chciałbym zaprosić Was na drogę krzyżową opartą na historii Liliany. Prośmy Boga by przemieniał nasze myślenie, pozwalał dostrzegać Jego działanie w naszej i w każdej, choćby najbardziej potamanej ludzkiej historii.

DROGA KRZYŻOWA ZA OFIARY HANDLU LUDŹMI

Stacja I - Pan Jezus skazany na śmierć

Kolejka staje się coraz dłuższa. Ona musi zdobyć pracę, po prostu musi. Liliana jest dziewiąta w kolejce – ale są tylko dwie oferty. Za nią jest jeszcze przynajmniej tuzin innych kobiet. Rozpoznaje niektóre z nich z innych kolejek, z innych dni. Kobiety z przodu zaczynają odchodzić – wieści rozchodzą się szybko. Wolne etaty są już zajęte. Na dziś już więcej operatorów maszyn nie potrzeba. Liliana wraca do domu swojego ojca, gdzie szafy są puste, podłoga jest goła, a przejmujący wiatr gwizdże przez szpary w oknach.

Stacja II - Jezus bierze krzyż na swoje ramiona

W zeszłym roku Lilianie udało się dostać pracę tylko na cztery dni. Ma 17 lat, więc nie ma dużo doświadczenia. Tam, gdzie Liliana mieszka jest ogromne bezrobocie. Fabryka, w której jej ojciec był zatrudniony, została zamknięta ponad 4 lata temu. Teraz jest bezrobotny. Jej wujowie obecnie też są bez pracy. Jej sąsiedzi też nie pracują. Liliana wciąż szuka życia, na które jej ojciec już machnął ręką. Zrezygnował...

Stacja III - Pierwszy upadek Jezusa

Zardzewiała stara beczka na ropę napętnia się witalnością ognia, który przebija mrok. Płomienie rozgrzewają twarz, alkohol rozgrzewa kości. Liliana stoi wśród zgarbionych postaci wpatrując się w ogień. Wychudła twarz, niewyspane, bezsilne, beznadziejne... Zauważa swoje odbicie w oknie radiowozu, który wolno przejeżdża obok zgromadzonych. Nie chcąc żeby im się za dokładnie przyglądano nie liczy tłum rozchodzi się. Liliana odchodzi z nieznajomym – przynajmniej dziś wieczorem nie będzie musiała wracać do domu.

Stacja IV - Jezus spotyka swą Matkę

Jej matka powiedziała, że wróci do Liliany i dwojga innych dzieci, kiedy jej sytuacja się ustabilizuje. Cała trójka już dawno przestała na nią czekać, nawet już się nie pytają: dlaczego? Ponieważ młodość Liliany jest naznaczona trudnościami i kłopotami ponad jej wiek, dziewczyna zaczyna rozumieć matkę. Ale to jest tak trudne. Zbyt trudne.

Stacja V - Szymon Cyrenejczyk pomaga nieść krzyż Jezusowi

Nieznaną twarz staje się znana. Wiktor. On wydaje się dość uprzejmy. Ma samochód. Jest nowy w mieście. Czy Liliana nie zechciałaby mu pomóc odnaleźć się w tej rzeczywistości? Jest samotny, tak przynajmniej mówi. Ona też...

Stacja VI - Weronika ociera twarz Jezusa

To mogłoby być łatwiejsze gdyby jej ojciec był zły, zaniepokojony o nią, ale jego głos był głuchy, pozbawiony uczucia. Gdyby chciała odejść, to niech odejdzie. Liliana rzuciła się ojcu na szyję – zbliżyła swoją twarz do jego. Nie wyrzeka się swojej rodziny, sięga po ostatnią deskę ratunku. Nowe życie z Wiktorem oznaczałoby, że będzie mogła wysłać pieniądze do domu, pomagać ojcu przy młodszym rodzeństwie. Stare życie to tylko jakiś cień życia. Echa miłości, rodziny, zabawy, nadziei, możliwości...

Stacja VII - Jezus upada pod krzyżem po raz drugi

Wiktor czeka w taksówce – lecą do swojego nowego życia. Wyobraź sobie! Liliana całuje na pożegnanie ojca i braci. Niedługo znów ich zobaczy – oni muszą przyjechać i ją odwiedzić. Przyśle im wiadomości. Radosne podniecenie przechodzi w tży rozstania. Wspaniała przyszłość czeka na nią. Kiedy wsiada do taksówki, nie zauważa, że Wiktor jest dziwnie niespokojny.

Stacja VIII - Jezus pociesza płaczące niewiasty

Kiedy samolot zaczyna lądować, Wiktor wyjaśnia, że jego brat na nich czeka, że są sprawy do załatwienia; rzeczy, które musi uporządkować. Jego brat zabierze ją do mieszkania, a Wiktor dojedzie później. Liliana nie lubi brata Wiktora.

ciąg dalszy na str. 5

Telegram z... Polką

Nad zbitkami pejęciowymi, takimi na przykład jak Polak - Katolik, albo Matka - Polka, nie należy przechodzić objętnie, bo w przeciwnym wypadku umknie nam karwał prawdy o nas samych. I nie chodzi zaraz wcale o jakieś wartościowanie, pępadanie w tychę czy... kom.plekxy. Jednak żelzy pełni j zrozumieć własną samoświadomość - emo.je, odruclly, seniymeniyy, hierarchie znaczeń, ymboli i czynów, nie można uciekać od... własnych doświadczeń, od praktyki, które zostały ukształtowane przez dzieje naszego Kręju, biogryfie naszych rodzin i nasze „osobnicze” życiowyy. I nie jest przypadkiem, iż inksi :postrzegają Polaków, jako prawowitnych katolików, a nasze Rodaczki, jako niezastępione kreatorki, opiekunki i strażniczki rodzinnych gniazd, jako ich fundament, a i czar nieoęparty. Oczywiście, że i po Polsce laty ją też różne śmieszne, a raczj tragiczne feministki, albo nawet pro-aboryjne „czarne marsze”, bo w yjątki czy w ynaturlerzania potwierdzją ją tylko zasadę. Regułą jednak pozostaje, że trudno znaleźć wśród całego gatunku ludzkiego równie wszechstronne w swj kobiecości, naturze i realizacji powołania, i do tańca, i do różańca, jak Polki właśnie. Matki, siostry, żony, córki, babcie, wnuczki, gimnazjalistki a nawet teściowce czy singielki... jeszcze, przelożone - in :pe, i in :pektorki - przy nadziei, dyrektorki i koleżanki, w ychowawczynie i patriotki. A jak macie czasem w oępliwości, to zażytyście innych - przyzemonnych choelzy. Każdzy trzeżwo myslący to przyzna mężczyzna i do holdu się dołączj, choelzy i dla świętego :poki ju, bo jak Polkę zarwiedzie, to nie di j Boże i przestu je lagodzić... ołczy je. P.O.

- TO ŚWIATOWEJ SŁAWY
SPECJALISTA OD HODOWLI
GRUSZEK NA WIEPRZEBIE,
TERAZ WJRYSUJĄ GO
SOBIE KANDYDACI STAR-
TUJĄCY W PREZYDENCKICH
WYBORACH...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- | Ojciec nasz... nie wódz nas na pokuszenie – str. 4
- | Polityczna poprawność i nie tylko – str. 6
- | Generał sodalis – str. 8
- | Aborcjonisci kneblują przeciwników – str. 9
- | Fumée et brouillard – str. 11

Republika niejedno ma imię

Piotr Witt

Weszliśmy we Francji w okres bitwy o najuższy urząd w Republice.

Obecna kampania prezydencka różni się od wszystkich poprzednich – podkreślają komentatorzy polityczni. Naszą

uwagę, w komentarzach mediów i wystąpieniach kandydatów, zwraca zwłaszcza całkowity brak perspektywy historycznej. Tym dla nas dotkliwszy, że to przecież Polacy byli natchnieniem pierwszej republiki francuskiej. Przypomnijmy.

W lutym 1832 roku Wielka Emigracja wkroczyła pieszo w mury Paryża. Konie odebrali im jeszcze Prusacy, w Słupsku. We Francji byli witani z nieopisanym entuzjazmem. Komitet pomocy zawiązany samorzutnie w Strasburgu zebrał więcej pieniędzy dla Polaków niż na pomoc dla rodzimych powodźian. Dawniej – wspomina nauczyciel języków klasycznych liceum Charlemagne w Paryżu – mówiono o Grekach i Rzymianach, po 1830 roku tylko o Polakach.

„Dlaczego imię Polski stało się tak popularne? – pytał Mickiewicz w artykule dla „Pielgrzyma Polskiego” (luty 1833) – i poeta tłumaczył: „Bo do imienia Polski przywiązane jest wyobrażenie nie tylko wolności i równości, ale poświęcenia się za wolność i równość powszechną”. W kantatach układanych na cześć Polaków, w wierszach, w manifestacjach politycznych więcej było świętego uniesienia, niż znajomości rzeczy. Polacy byli witani jako bracia republikanie, którzy w obronie wolności powstałi mężnie przeciwko monarchii.

ciąg dalszy na str. 9

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____

Adres: _____

Telefon: _____

 Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

 Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

 Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

I Niedziela Wielkiego Postu

PSALMRESPONSORYJNY

Refren: Zmituj się, Panie, bo jesteśmy grzeszni.

EWANGELIA

Mt 4, 1-11

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Duch wyprowadził Jezusa na pustynię, aby był kuszony przez diabła. A gdy pościł już czterdzieści dni i czterdzieści nocy, poczuł w końcu głód. Wtedy przystąpił kusiciel i rzekł do Niego: „Jeśli jesteś Synem Bożym, powiedz, żeby te kamienie stały się chlebem». Lecz On mu odparł: «Napisane jest:

„Nie samym chlebem żyje człowiek, ale każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych”». Wtedy wziął Go diabeł do Miasta Świętego, postawił na szczycie narożnika świątyni i rzekł Mu: „Jeśli jesteś Synem Bożym, rzuć się w dół, napisane jest, bowiem: „Aniołom swoim da rozkaz, co do ciebie, a na rękach nosić cię będą, byś przypadkiem nie uraził swej nogi o kamień”». Odrzekł mu Jezus: „Ale napisane jest także: „Nie będziesz wystawiał na próbę Pana, Boga swego”». Jeszcze raz wziął Go diabeł na bardzo wysoką górę, pokazał Mu wszystkie królestwa świata oraz ich przepych i rzekł do Niego: „Dam Ci to wszystko, jeśli upadniesz i oddasz mi pokłon». Na to odrzekł mu Jezus: «Idź precz, szatanie! Jest, bowiem napisane: „Panu, Bogu swemu, będziesz oddawał pokłon i Jemu samemu służyć będziesz wtedy opuścić Go diabeł, a oto przystąpili aniołowie i ustugiwali Mu. □

Ojciec nasz... nie wódź nas na pokuszenie

O co tu chodzi? O skuteczną diabelską pokusę. W nią nigdy zło nie jest ukazywane, jako zło. Pozorne dobro dopiero potem pokazuje dramatyczną prawdę o sobie.

W biblijnym opisie o grzechu pierworodnym wszystko rozpoczyna się od obustronnej nierzetelności i na niej osadza swój plan: „najbardziej przebiegły ze wszystkich” – wąż, którym jak dopowie Księga Apokalipsy, „jest diabeł i szatan”.

Waż najpierw stawia pytanie, które już zawiera nieprawdę: „Czy to prawda, że Bóg powiedział: Nie jedzcie owoców ze wszystkich drzew tego ogrodu?”. Boży zakaz dotyczył tylko spożywania owoców z drzewa poznania dobra i zła. Ale i odpowiedź kobiety nie jest rzetelna, bo poszerza polecenie: „Tylko o owocach z drzewa, które jest w środku ogrodu, Bóg powiedział: Nie wolno wam jeść z niego, a nawet go dotykać, abyście nie pomarli”. Pan Bóg nie zabraniał dotykania. I w tym momencie wąż idzie dalej. Nie zachęca wprost do przekroczenia zakazu. Przebiegle podważa zaufanie do prawdziwości Stwórcy i odstania rzekomą prawdę, w której przekroczenie zakazu nie będzie złem, ale dobrem: „Na pewno nie umrzecie! Ale wie Bóg, że gdy spożyjecie owoc z tego drzewa, otworzą się wam oczy i tak jak Bóg będziecie znali dobro i zło”. I w tym momencie kobieta zaczyna patrzeć inaczej: „Spostrzegła, że drzewo to ma owoce dobre do jedzenia, że jest ono rozkoszą dla oczu i że owoce tego drzewa nadają się do zdobycia wiedzy”. Wiemy, co było dalej. Ale ciekawą sprawą jest pierwszy efekt. Natychmiast spełnia się obietnica węża. Tylko, że to spełnienie jest niezwykle dramatyczne. Nie stali się „tak jak Bóg”. Przeciwnie: „poznali, że są nadzy”.

A jak to jest u nas? Pojęcie pokusy zostało dziś zbanalizowane. Kojarzy się nam z czymś ekscytującym, atrakcyjnym i przyjemnym. Reklamy chętnie postugują się nim i nikogo nie odstrasza to od produktu. Wręcz przeciwnie – zachęca. A przecież pokusa to oszustwo, złudna obietnica szczęścia. Zwycięstwem diabła jest już to, że nie dostrzegamy niebezpieczeństwa. Zauważmy, że sam Jezus znalazł się na polu walki z diabłem. Jeśli myślimy, że nas nie czeka zmaganie z pokusą, to już przegraliśmy. Nie chodzi o straszenie, ale o prawdę, o realizm. I ufne uciekanie się do mocy Jezusa w sytuacji zagrożenia.

Mechanizm działania pokusy jest staty. „Odczuł w końcu głód”. Zły wykorzystuje nasze głody. Większość z nich jest naturalna: głód chleba, głód seksualny, głód znaczenia, sukcesu, bezpieczeństwa, ale także głód bycia kochanym. Można wypisać całą listę ludzkich potrzeb. Pokusa dokleja się do którejś z nich i zaczyna nam wmawiać, że bez tego czy tamtego nasze życie jest niemożliwe. Dąży do rozbudzenia pożądliwości aż do żądzy czy uzależnienia. Chce, żebyśmy zapomnieli o Bogu. Skupili się tylko na zaspokojeniu pragnień. Jezus zaś odpowiada szatanowi: „Nie samym chlebem żyje człowiek, lecz każdym słowem, które pochodzi z ust Bożych”. Człowiek ma różne potrzeby. To prawda. Ale do prawdziwego życia potrzebuje słowa Bożego. „Na początku było Słowo”. Jesteśmy dzięki słowu Boga. Tylko w postuszeństwie temu słowu możemy odnaleźć siebie. Nie

przypadkiem znakiem Bożej obecności w Eucharystii jest chleb. Potrzebujemy tego Chleba. Bez niego ginimy.

Słyszeliśmy słowa szatana do Pana Jezusa: „Rzuć się w dół”. To brzmi wręcz jak kuszenie do samobójstwa. W chwilach rozpaczliwej cztowiek słyszy szyderczy głos diabła: „Gdzie jest ten twój Bóg? Niech cię uratuje. Daj Mu szansę”. Co mówi Jezus? „Nie będziesz wystawiał na próbę Pana Boga swego”. Człowiek nie może stawiać siebie w pozycji Boga. Ma dać się poprowadzić Bogu. Ale nie może zastawiać na Niego pułapki.

Ostatnia pokusa dotyczy pragnienia władzy, panowania, dominowania. Ten punkt szatan atakuje często. „Idź precz, szatanie!” – tak się walczy z pokusą. Nie wolno z nią dyskutować. Nie wolno pozwolić na to, by zły zajął przyczółek, bo jemu zawsze chodzi o całość. „Panu, Bogu swemu, będziesz oddawał pokłon.” Kto kłania się Bogu, zyskuje wolność. Świat pokus reklamuje się, jako świat spełnionej wolności, ale prowadzi do niewoli. Owija nas stopniowo pajęczyną. Zaczyna się od cieniutkiej nitki, a kończy płatiną, z której nie ma wyjścia.

Wielki Post to czas, kiedy ćwiczymy się w wierności wobec Boga, któremu ufamy. Szatan przyjdzie, by z nami rozmawiać. By nas kusić. W ten zły sposób jemu na nas zależy, chociaż nami gardzi. Prośmy Boga, któremu na nas zależy, bo nas kocha, byśmy byli gotowi na owe spotkania. „Ojciec nasz... nie wódź nas na pokuszenie, ale nas zbaw ode złego.” □

ks. Paweł Zawada

Przy krzyżu współczesnych niewolników...

ciąg dalszy ze str. 2

Ma takie zimne oczy. To nie oczy, w których wygasto życie, jak u jej ojca. Taki lodowaty chłód. Zaczynają się pojawiać tzy, ale nie pozwala im upaść.

Stacja IX - Jezus upada pod krzyżem po raz trzeci

Czy w każdym mieście jest miejsce jak to? Ogromne wieże, graffiti, brud, brzmienie podniesionych głosów. Nie taki pejzaż miała na myśli Liliana, kiedy pełna nadziei opuszczała swoją miejscowość. To miejsce nie różni się wiele od tego wszystkiego, co zostawiła. Winda gwałtownie szarpnęła i zatrzymała się. Brat Wiktora dzwoni, rozmawia w języku, którego Liliana nie rozumie. Najwyraźniej muszą trochę poczekać. W końcu drzwi się otwierają. Dwóch mężczyzn się przeciska. Jeden nawet się uśmiecha – ale to nie jest miły uśmiech.

Stacja X - Jezus z szat obnażony

Brat Wiktora bierze jej torbę – wyciąga paszport i zdjęcia jej młodszych braci. Ona protestuje. On nic nie mówi. Starsza kobieta pojawia się w drzwiach. Kto to jest? Liliana dziwi się – co tu się dzieje? Gdzie jest Wiktor? Kobieta bierze ją za rękę, ciągnie do mieszkania i sadza ją przy brudnym kwadratowym stoliku w pustej kuchni. Drzwi zamykają się. Kobieta rozmawia z bratem Wiktora w przedpokoju. Naga żarówka przypomina jej dom. Jakiś niepokój pojawia się w umyśle Liliany. Tym razem tzy płyną, nie może ich powstrzymać.

Stacja XI - Jezus przybity do krzyża

Kobieta wraca. Powoli słowa dochodzą do Liliany. Wiktor jest człowiekiem biznesu. Zapłacił za jej podróż do nowego życia. Teraz ona musi odplacić się za przystupę. Mają zdjęcia jej rodziny, nie chciałyby, żeby im się coś złego przydarzyło, nieprawdaż? Musi spłacić dług. Jasne, że nie jest zupełnie niewinna. Mówią jej, że nie ma nic innego do zaoferowania oprócz swego ciała. Wiktor będzie dostarczał klientów, zapewni jedzenie i schronienie dopóki nie spłaci długu. Ona dotączy do innej dziewczyny, która już mieszka w tym mieszkaniu. Liliana próbuje podnieść się z krzesła. Dłoń kobiety uderza ją z całej siły w twarz. Odtąd nie będzie mogła już nic robić bez pozwolenia. Krew miesza się ze łzami.

Stacja XII - Jezus umiera na krzyżu

Brutalność i okropieństwo pierwszego tygodnia stają się męczącą codziennością przez następne długie miesiące. Liliana już nie ogląda się w lusterku – bliźny na jej ciele są oczywiste – nie może znieść spoj-

żenia w swoje własne oczy. Oczy to zwierciadło duszy, jak je nazywają. Liliana nie znajduje swojej duszy – swojej tożsamości – siebie. Mieszka w mglistym świecie strzykawek, zastoniętych okien, szorstkich dłoni... Przegrata. Jest w odrętwieniu, przez które czasem jedynie przebijają się strach i odraza. Jej oczy są martwe, w środku też umiera.

Stacja XIII - Jezus zostaje zdjęty z krzyża i złożony w ramionach swej Matki

Liliana potykając się wchodzi do pokoju, który dzieli z inną dziewczyną. Ta ofiarowuje jej pociechę zimnego okładu, przyłożonego na spuchniętą twarz i kładzie rękę na jej wątłym ramieniu. Ostatni klient Liliany odszedł, ale ból jego ciosów pięścią nie. Odwiedził ją już wiele razy. Zawsze był agresywny... Zawsze sprawiał jej ból. Nie lubi jak protestuje, ale niestety dobrze płaci. Pottłuczenia są rozległe. Całe jej ciało jest jedną wielką raną. Dłużej tak już nie może być. Poddaje się.

Stacja XIV - Jezus złożony do grobu

Zdrzutane ciało Liliany zostało wyniesione z pustego mieszkania w starym prześcieradle. Sąsiedzi nie wiedzieli, co działo się obok nich. Przynajmniej tak mówią policji. Policja nie może znaleźć żadnych dokumentów – papierów, paszportu... Absolutnie nic na podstawie czego można byłoby powiedzieć kim była, albo skąd pochodziła ta dziewczyna. Młody człowiek robi parę kroków do przodu, wysuwa się z zebranego tłumu. Coś podejrzewał. Mieszka piętro wyżej. Jego żona, która sprząta kamienicę, również coś podejrzewała. Nie wiedzieli, komu powiedzieć... Nie wiedzieli, co zrobić... Nie wiedzieli, że to skończy się w ten sposób.

Stacja XV - Zmartwychwstanie

Pomimo, że nikt nie znał imienia Liliany, jej historia trafiła na pierwsze strony gazet. Dzięki temu w innym mieszkaniu, w innych okolicznościach, w innym czasie – ktoś nie odwrócił oczu, ktoś nie pozostał obojętny, ale zareagował. Troška i odwaga zwyciężyły. Znaleźli się ludzie gotowi pomóc, pojawiła się iskierka nadziei na nowe życie. Inna kobieta została ocalona.

*Panie Jezule, Ty jesteś Bogiem, który chce ocalać i ratować swej dzieci!
Pobudź nas, Panie, i posyłaj do ludzi, którzy potrzebują pomocy.
Posługuj się nami, by im okazać Twoje w: pólczucie i miłosierdzie.
Spraw, niech każdy poczuje moc oaku, pienia i zmartwychwstania,
alysmy w: yzwoleniu z lęku i udręku, mogli chodźić
w świetle odnowionu, j nadziei i nowego życia.*

□

ks. Tomasz Źwiernik

Ks. Tomasz Źwiernik – kapłan diecezji zamojsko-lubaczowskiej, duszpasterz młodzieży alternatywnej, kapelan więzienia w Zamościu, w seminarium duchownym słuchał głośnego hard rocka, takiego łomotu – jak wspomina, – że tylko on jeden mógł go znieść, wytrzymać; jego ksywa „Dziki” pochodzi jeszcze z czasów studenckich.

„W więzieniu jest trochę jak na misjach. Najpierw trzeba być po prostu człowiekiem, który przez bycie sobą i poprzez pracę zdobędzie zaufanie tych ludzi. W więzieniu nie byłoby żadnych efektów pracy duszpasterskiej, gdyby ksiądz starał się pouczać, przestrzegać, moralizować, nie daj Boże, mocą swojego autorytetu” – mówi ks. Tomasz. W tym roku poprowadzi nas – Czytelników GK – po drogach i bezdrożach Wielkiego Postu. □

PARYŻ | „To we Francji smutny dzień dla prawa do życia i wolności słowa” – w ten sposób stowarzyszenia rodzin katolickich określają decyzję tamtejszego parlamentu, który definitywnie zalegalizował ustawę kneblującą usta obrońcom życia. W liście do prezydenta Hollande’a przewodniczący Konferencji Episkopatu Francji przypomina, że przerwanie ciąży pozostaje brzemiennej w skutki decyzją, która stawia głębokie wyzwanie sumieniu. „Wiele kobiet – stwierdza abp Georges Pontier – znajduje się w bardzo trudnej sytuacji i nie wie, czy urodzić dziecko, czy nie, a zatem potrzebuje, by z kimś porozmawiać i szukać rady”. Strony internetowe prowadzone przez obrońców życia, które od teraz będą za to karane, „zastępują brak miejsc, gdzie ktoś chciałby je wysłuchać”. Powodzenie tych stron „dowodzi, że odpowiadają one na konkretne oczekiwania” – pisze abp Pon-

tier. Dodajmy, że za przekroczenie zakazu odwodzenia kobiet przez internet od zamiaru aborcji przewidziano we Francji karę 30 tys. euro i dwóch lat pozbawienia wolności.

WATYKAN | W 400 miastach świata, na pięciu kontynentach, prowadzona będzie akcja „40 dni dla życia”. Rozpoczęta się ona 1 marca i potrwa do 9 kwietnia. Akcja przewiduje wiele modlitewnych inicjatyw organizowanych przed klinikami i szpitalami, w których dokonuje się aborcji. Uczestnicy zobowiązują się także do postu w intencji obrony życia. Więcej informacji na stronie www.40daysforlife.com. Szacuje się, że w minionych latach dzięki akcji „40 dni dla życia” uratowano 12.668 dzieci, doprowadzono do zamknięcia 75 klinik aborcyjnych, a 141 pracowników przekonano, by nie przykładali więcej ręki do zabijania życia niewinnych dzieci. □

Polityczna poprawność i nie tylko

Bogdan Dobosz

Zamieszki po brutalnej interwencji francuskiej policji w Aulany-sous Bois rozlały się po całym kraju.

Dziki manifestacje i starcia z policją miały miejsce już nie tylko w sąsiadujących ze stolicą departamentach, ale w samym Paryżu, a także w Rennes, Lille, Rouen, czy nawet dalekiej Tuluzie.

Niezależnie od prowadzonego wobec 4 funkcjonariuszy śledztwa, wydają się oni już złożeni na ołtarzu... świętego spokoju. Wizyta prezydenta Francois Hollande'a przy szpitalnym łóżku ciemnoskórego Theo w tak etatystycznym państwie jak Francja musi mieć i konsekwencje prawne.

Ciekawe, że ten sam prezydent nie znalazł czasu, by odwiedzić w szpitalu rannych w pułapce – podpalonego radiowozu – zastawionej przez handlarzy narkotyków w Essone policjantów,

ale to już inna bajka i pochodna rozluźnienia systemu sprawiedliwości za rządów Partii Socjalistycznej.

Przy tej okazji odezwali się też tzw. celebryci. Podpisali oni petycję publikowaną przez lewicowy dziennik „Liberation”, która jest skierowana przeciw policji! Lewicowość celebrytów dotyczy niemal wszystkich krajów i powinno zostać opisane jako osobne zjawisko. Petycja wywołała krytykę szefa policji, ale w czasach, kiedy głos jakiegoś komedianta, który może mówić niemal na każdy temat, liczy się bardziej od głosu naukowców i specjalistów, nikt się tym nie przejął. Warto jednak pamiętać, że takie poparcie ze strony „celebrytów” tworzy określoną atmosferę bezkarności coraz bardziej zanarchizowanych band na przedmieściach dużych miast francuskich.

Stanowisku celebrytów nie należy się dziwić. Dla przykładu, obficie reprezentowani wśród sygnatariuszy petycji, aktorzy stali się obecnie czołowymi bojownikami frontu walki ideologicznej lewicy. Zaprotestują, wesprą swoją popularnością, a jak trzeba to i pomogą w tresurze społeczeństwa.

Wykorzystywanie popularności aktorów i sztuki filmowej do kształtowania opinii społeczeństwa i zmian systemu wartości jest stosowane od lat. Gdzie jednak te czasy, kiedy to bodajże Stanisław Dygat pytany o swoją niepokorność, odpowiadał – „bo ja jestem wychowany na westernach”. Teraz wychowują

Z KRAJU

- Prezydent Duda brał udział w 53. Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa. Wziął udział min. w panelu dotyczącym przyszłości Zachodu. W debacie uczestniczyli także m.in. senator USA McCain i prezydent Ukrainy Poroszenko.
- Premier Szydło opuściła szpital w Warszawie, gdzie przebywała po wypadku w Oświęcimiu. Premier podziękowała służbom medycznym, ratowniczym i policji, a także wszystkim Polakom, którzy okazali jej wiele serca. Szydło po tygodniu wróciła do swoich obowiązków.
- Sejm uczcił 150. rocznicę powstania najstarszej polskiej organizacji młodzieżowej, patriotycznej i sportowej Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W uchwale napisano, że organizacja ta przyczyniła się do wychowania polskiej młodzieży „w duchu patriotyzmu i postaw obywatelskich”.
- Szef MON Macierewicz poinformował, że USA potwierdziły na Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa swą obecność i wsparcie bezpieczeństwa na wschodniej flance NATO.
- Polskie F-16 rozpoczną dyżur bojowy w ochronie przestrzeni powietrznej krajów bałtyckich pod koniec kwietnia. Z kolei na Łotwę pojadą polskie czołgi PT-91 „Twardy” z 9. Brygady Kawalerii Pancerniej z Braniewa.
- W czasie jednego z paneli konferencji bezpieczeństwa w Monachium doszło do słownego starcia szefa MSZ Waszczykowskiego i wiceszefa Komisji Europejskiej Timmermansa na temat sporu o Trybunał Konstytucyjny w Polsce. Timmermans stwierdził, że Polska ma problem z TK. Proszę pozwolić nam na działania zgodne z naszą konstytucją, a nie z pańską wizją naszej konstytucji – zareplikował Waszczykowski.
- USA i Wielka Brytania pomogą Polsce w wyjaśnieniu katastrofy smoleńskiej. Taką deklarację

złożył polskiemu MON dowódca sił USA w Europie gen. Scaparrotti i dowódca brytyjski.

- Rząd przyjął strategię gospodarczą na najbliższe lata, czyli tzw. plan Morawieckiego. Są to działania na rzecz sprowadzenia do Polski nowych inwestycji i nowoczesnych technologii, wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i promowanie zrównoważonego rozwoju.
- Od 1 września 2017 r. w szkole podstawowej wprowadzana będzie nowa podstawa programowa.
- Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek nie przyjął dymisji prof. Szwagrzyka z funkcji wiceprezesa IPN. Trwają rozmowy zmierzające do rozwiązania problemu, ale sprawa poszukiwania i identyfikacji szczątków bohaterów narodowych, które prowadzi prof. Szwagrzyk jest i pozostaje priorytetem działalności IPN.
- Cenckiewicz opublikował na swoim profilu na Facebooku archiwalne nagranie z 1992 r., na którym Wąteśa prosi ówczesnego szefa MSW Antoniego Macierewicza o swoją teczkę. Rozmowa była znana z filmu „Nocna zmiana” o obaleniu rządu Jana Olszewskiego, ale bez tego fragmentu.
- Prokuratura uznała, że Macierewicz, tworząc słynny raport z weryfikacji Wojskowych Służb Informacyjnych, nie popełnił żadnego przestępstwa. Decyzja prokuratury jest ostateczna.
- 22 lutego 2017 r. przypadała 70. rocznica śmierci mjr Józefa Kurasia, jednego z najbardziej znanych Żołnierzy Niezłomnych. W związku z tym wydarzeniem w rodzinnej miejscowości „Ognia” – Wąksmundzie – odbył się m.in. I narciarski Bieg Szlakami Żołnierzy Niezłomnych, a MON potwierdziło stopień wojskowy Majora.
- Prokuratura Okręgowa w Warszawie zajęła się postępowaniem sprawdzającym zawiadomienie b. skarbnika KOD, który twierdzi, że był nakła-

niany do fałszowania faktur, mających potwierdzić zwrot pieniędzy przez firmę szefa tego ugrupowania Kijowskiego.

- MSZ poinformowało, iż Polska w 2016 r. przekazała ponad 30 mln zł. na rzecz współpracy rozwojowej z Ukrainą.
- Od marca wzrastają płace w policji, straży granicznej, straży pożarnej i Biurze Ochrony Rządu.
- BGK Nieruchomości zapowiada konkurs dla architektów na rozwiązania technologiczne i architektoniczne w ramach programu „Mieszkanie plus”.
- Samorząd Województwa Mazowieckiego przeznaczył 300 tys. zł na leczenie niepłodności metodą naprotechnologii. Z programu skorzysta ok. 120 par. Do tej pory wspierano w ten sposób wyłączenie metodę in vitro. Mała rzecz, a cieszy...
- W zgromadzeniu KOD „w obronie polskiego sądownictwa” w Poznaniu, wzięło udział ok. 300 osób. Głównym „obrońcą” na wiecu był... podejrzany o korupcję b. senator PO Józef Pinior. Sąd uznał niedawno, że jego zatrzymanie przez CBS było zasadne.
- Narodowy Bank Polski wprowadził już do obiegu banknot o nominale 500 zł. z wizerunkiem Jana III Sobieskiego. Jest on większy od innych banknotów znajdujących się w obiegu i posiada system najnowocześniejszych zabezpieczeń na świecie.
- W wieku 102 lat zmarła znana aktorka Danuta Szaflarska.
- W Libiążu odbył się pogrzeb Heleny Kmiec, polskiej wolontariuszki katolickiej, która została zamordowana w Boliwii.
- W wieku 91 lat zmarł płk Jan Kudła, żołnierz armii generała Andersa i generała Maczka, jeden z dowódców tajnej organizacji antykomunistycznej „Wolność i Niezawisłość”. □

nas seriale. Już od dawna wprowadza się wśród ich bohaterów homoseksualistów (koniecznie bohater pozytywny), którzy mają nas z tym zjawiskiem oswajać. Francuzi weszli tymczasem na telewizyjną ścieżkę osvajania z gender i transpłciowością. Od marca pojawi się w TF1 serial „Louise”. Jego głównym bohaterem jest Ludwik, który stał się Ludwiką. Pewna kobieta odkrywa, że jej nowa sąsiadka to jej ex-mąż, z którym rozwiódła się 7 lat wcześniej, no i mamy gotową fabułę. „Ono” próbuje nawiązywać relacje ze swoimi dziećmi, szuka akceptacji środowiska, itd., itp., a kucharki i gospodynie się przyzwyczajają.

Jeśli chodzi o „postęp” ludzkości to warto jeszcze odnotować wyrok na francuski Femen. Sąd apelacyjny utrzymał wyrok miesiąca więzienia w zawieszeniu dla działaczki tego ruchu Éloïse Bouton. Adwokaci składali w tej sprawie apelację, uważając, że skazano ją za „bluźnierstwo”, co w laickiej Republice nie uchodzi. W grudniu 2013 roku Femen napadł na kościół Madelaine w Paryżu, Bouton rozneglizowała się, zainscenizowano aborcję Pana Jezusa, rozrzucając wokół figurki Dzieciątka cielęce wątróbki i ogłoszono, że Boże Narodzenie jest anulowane.

Miesiąc w zawieszeniu był pierwszym wyrokiem skazującym dla Femen za... strip-tease w miejscu publicznym. Ponieważ wyrok skazujący dotyczył jednak kościoła, a w innych przypadkach pokazów topless (np. przed sądem w Lille, czy w muzeum Grevin) zapadało uniewinnienie, adwokaci pani Bouton uznali, że chodzi tu o „bluźnierstwo”, które w świeckim kraju penalizowane być nie powinno. Niby drobiazg, ale też charakterystyczny dla nowych czasów i nowych obyczajów. □

Wizyta u masonów

Francois Hollande odwiedzi siedzibę masonerii, czyli Wielkiego Wschodu Francji przy rue Cadet w Paryżu, po raz pierwszy w historii jako urzędujący prezydent.

Grande Orient to największa i najstarsza loża nad Sekwaną. Jak poinformowano wizyta prezydenta ma związek z rocznicą 300-lecia „narodzin współczesnej masonerii”, nazywanej też przez masonów „300-leciem wyzwolenia”.

Pobyt prezydenta w głównej siedzibie Wielkiego Wschodu miał potrwać około godziny, spotkał się on osobiście z Wielkim Mistrzem tej loży Christophem Habastą i wygłosił przemówienie. Z tej okazji na galę zaproszono także przedstawicieli 17 różnych obediencji masońskich, które działają we Francji.

Wpływy masońskie są nad Sekwaną nieproporcjonalnie duże do ilości członków (ok. 200 tys.). Pewną praktyką były występowania na rue Cadet kandydatów na prezydenta, którzy zdawali pewien rodzaj egzaminu, np. ze stosunku do idei laickości państwa. Masoni odgrywają ważne role w wielu ministerstwach, urzędach, a nawet rządzie. Jednak osobista wizyta urzędującego Prezydenta w ich siedzibie jest wydarzeniem w historii V Republiki bezprecedensowym. Niektórzy twierdzą jednak, że chociaż fatalna dla kraju prezydentura Hollande'a, w pamięci wolnomularzy, ze względu na wiele ideologicznych ustaw i zmian, zapisała się dobrze. □

Bogdan Dobosz

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- Parlament Europejski opowiedział się za uszczelnieniem zewnętrznych granic Unii. Na granicach zewnętrznych zostaną zaostrzone kontrole, co dotyczyć będzie także obywateli Unii. Zmiany są skierowane przeciw terrorystom.
- Pryska mit o prorosyjskości prezydenta Trumpa. Rzecznik Białego Domu powiedział, że prezydent USA „oczekuje, by rząd Rosji zadbał o deeskalację przemocy na Ukrainie oraz zwrócił jej Krym”.
- Mianowany doradcą ds. bezpieczeństwa narodowego prezydenta Trumpa gen. Flynn przyznał się do rozmów z ambasadorem Rosji, jeszcze przed swoim powołaniem, i złożył dymisję. Na jego miejsce prezydent Trump mianował gen. McMastera.
- Ministrowie obrony NATO zaakceptowali w Brukseli zaktualizowany plan obrony w cyberprzestrzeni.
- Wg „New York Times”, pomimo protestów ze strony USA, Rosja w tajemnicy roznieściła nowe rakiety samosterujące, naruszając układ o likwidacji pocisków raketowych średniego i krótszego zasięgu z 1987 r. Chodzi o nową rosyjską rakietę samosterującą ziemia-ziemia, oznaczoną przez Amerykanów, jako SSC-X-8.
- 120 żołnierzy amerykańskich z 3. Panczernej Brygadowej Grupy Bojowej, która wzmacnia bezpieczeństwo wschodniej flanki NATO, przybyło do bazy wojskowej Nowo Seto we wschodniej Bułgarii. Także do rumuńskiej bazy wojskowej w pobliżu Konstancy nad Morzem Czarnym przybyli pierwsi amerykańscy żołnierze i ich sprzęt wojskowy.
- Nowa polityka emigracyjna Niemiec. Kancelerz Merkel zapowiedziała po spotkaniu z premierem Tunezji Szahidem szybkie odsyłanie do kraju pochodzenia tunezyjskich migrantów, którym odmówiono azylu.

- Przewodniczący KE Juncker ocenił, że wypracowanie nowych umów i zdefiniowanie relacji między UE a W. Brytanią „zajmie więcej czasu niż 24 miesiące”.
- B. premier Włoch Renzi ustąpił ze stanowiska sekretarza generalnego rządzącej centrolewicowej Partii Demokratycznej, której grozi rozpad.
- Dwie trzecie Francuzów uważa, że kandydat prawicowych Republikanów w wyborach prezydenckich Fillon powinien zrezygnować z ubiegania się o stanowisko wobec dochodzenia w sprawie wykorzystania funduszy publicznych na pensję żony, jako swej asystentki parlamentarnej. Będzie pod górkę...
- Lider holenderskiej skrajnie prawicowej Partii na rzecz Wolności Wilders rozpoczął kampanię wyborczą tej formacji zapowiadając „deislamizację Holandii” i „przywrócenie Holandii Holendrom”.
- Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka poinformowało, że strony konfliktu zbrojnego na wschodzie Ukrainy dopuszczają się bicia ludzi, napaści seksualnych, gwałtów i rażenia prądem, co może zostać uznane za zbrodnie wojenne.
- Prezydent Rosji Putin wydał dekret o uznaniu przez Rosję paszportów wydawanych przez separatystów w Donbasie mieszkańcom kontrolowanych przez nich regionów.
- Ze względu na napięcia na Morzu Bałtyckim i zwiększone zagrożenie ze strony Rosji rząd Finlandii zwiększy liczebność wojska z 230 tys. do 280 tys. żołnierzy na wypadek konfliktu zbrojnego.
- Rosyjskie bombowce dalekiego zasięgu Tu-95MS zaatakowały pociskami manewrującymi Ch-101 obiekty Państwa Islamskiego koło miasta Rakka na północy Syrii.
- Socjalistyczny prezydent Ekwadoru Correa skry-

- tykował aborcję oraz politykę gender. Stwierdził też, że jest przeciwnikiem zabijania dzieci poczętych i nie utożsamia się z hasłami europejskiej lewicy dotyczącymi rodziny. Stwierdził, że kwestia ochrony życia od chwili poczęcia nie jest „tematem lewicy lub prawicy, ale zdrowego rozsądku”.
- Nacjonaliści z mało znanej organizacji „Czarny Komitet” zawiesili na parkanie ambasady RP w Kijowie portret przywódcy ukraińskich nacjonalistów Bandery.
- Przeciwno „podatkowi od bezrobocia” w Mińsku protestowało kilka tysięcy osób. To największy protest na Białorusi od 7 lat.
- 4 obywateli Korei Płn. poszukuje malezyjska policja w związku z zabójstwem Kim Dzong Nama, przyrodniego brata przywódcy północnokoreańskiego, Kim Dzong Una. KRL-D wezwała Malezję do natychmiastowego zwrotu ciała zamordowanego, ostrzegając, że nie chodzi o prostą sprawę, lecz o „polityczny spisek”. W rzeczywistości były to porachunki rodzinne.
- Pekin wstrzymał import węgla z Korei Płn. Podejrzewa się, że Chiny straciły cierpliwość, do Kim Dzong Una m.in. po zamachu na jego przyrodniego brata w Malezji.
- Niemiecka minister środowiska Hendricks zarządziła, by podczas oficjalnych poczęstunków lub obiadów w jej resorcie serwowano wyłącznie potrawy wegetariańskie pochodzące z ekologicznych upraw.
- Nie tylko Real rezygnuje z Krzyża w godle ze względu na arabskich sponsorów. Na niebiesko-żółto-czerwonej fladze Mołdawii znajduje się godło z orłem, w którego dziobie jest Krzyż. Jednak w czasie wizyty prezydenta Mołdawii Dodona w Iranie, z godła na mołdawskich flagach krzyż... zniknął. □

Generał sodalis

Andrzej Grajewski

Generał broni Józef Haller – twórca Błękitnej Armii, obrońca Warszawy w 1920 r., sodalis, abstynent i działacz Akcji Katolickiej – był za życia symbolem Polski katolickiej. Szybko jednak jego zasługi zostały zapomniane, a dla młodego pokolenia jest postacią nieznaną.

W narodowej legendzie pozostał jako Błękitny Generał, naczelny dowódca stworzonej we Francji armii, która odegrała ważną rolę w wojnie o niepodległość i granice. Zwłaszcza scena zaślubin odradzającej się Polski z Bałtykiem ma wielki emocjonalny wymiar. 10 lutego 1920 r. Haller w otoczeniu żołnierzy i Kaszubów wrzucił do morza pierścienie, a później odbył pierwszy rejs kutrem pod biało-czerwoną banderą po wodach Zatoki Puckiej. Zapamiętano go także, jak w największym napięciu Bitwy Warszawskiej codziennie wraz ze swym sztabem brał udział w Mszy św. w warszawskim kościele Zbawiciela, wnosząc, jak ocenili to później premier Witos, w szeregi wojska „religijną wiarę w zwycięstwo”. Papież Benedykt XV nazwał go obrońcą chrześcijaństwa i nagrodił specjalnym medalem. Ogłoszenie przez Senat obecnego roku Rokiem Hallera jest dobrą okazją do przypomnienia tej postaci.

Artylerzysta

Haller był zawodowym wojskowym, artylerzystą, ukończył Wojskową Akademię Techniczną w Wiedniu. Pochodził z rodziny wywodzącej się z niemieckich kolonistów. Hallerowie osiedli w Małopolsce i gruntownie się spolonizowali. Józef urodził się w 1873 r. w rodzinnym majątku Jurczyce nieopodal Krakowa. Jego ojciec walczył w powstaniu styczniowym i to właśnie on miał wpłynąć na wybór drogi życiowej syna Józefa. Generał wspominał po latach, że w ocenie ojca powstanie styczniowe przegrano także dlatego, że niewielu dowódców powstańczych miało doświadczenie wojskowe. Służba w wojsku zaborców miała być elementem przygotowania do przyszłej walki o wolną Polskę. Karierę

w armii austriackiej zakończył w 1911 r. w randze kapitana. Zajął się gospodarowaniem w majątku teścia pod Brodami, a później pracą w ruchu spółdzielczym i sokolskim. W 1913 r., kiedy spotkał się we Lwowie z Piłsudskim, miał już silną pozycję jako osoba odpowiedzialna za wyszkolenie wojskowe Sokotów oraz Drużyn Bartoszewych. Zanotował później w pamiętnikach, że z przyszłym marszałkiem nie różnili się w ocenach sytuacji geopolitycznej, ale co do szczegółów planowanej polskiej aktywności na wypadek wojny. Piłsudski chciał wywołać powstanie na terenie zaboru rosyjskiego, Haller wołał szkolić kadrę wojskową i czekać na historyczną szansę.

Kłęska powstańczych planów Piłsudskiego latem 1914 r. otworzyła jednak drogę do realizacji koncepcji budowy polskich oddziałów u boku Austro-Węgier. Piłsudski wyruszył w bój na czele I brygady legionów, drugą brygadę, zwaną później karpacką bądź żelazną, stworzył Haller. Dla ratowania Węgier zagrożonych rosyjską ofensywą brygada została przerzucona na front karpacki, gdzie wstąpiła się przejściem przez niedostępną przełęcz Rogodze w Gorganach. Żołnierze Hallera w ciągu kilku dni zbudowali w dzikim terenie drogę (6 km), która umożliwiła siłom austriackim przejście pasma górskiego. Z inicjatywy Hallera na przełęczu stanął drewniany krzyż, na którym legionista Adam Szania wyrzył czterowiersz: „Młodzieży Polska, patrz na ten krzyż,/ Legiony Polskie dźwięgnęły go wzwyż,/ Przechodząc góry, doliny i zwąty,/ Do Ciebie Polsko i dla Twej chwały”. Ostatnia strofa w nieco zmienionej formie: „Dla Ciebie Polsko i dla Twej chwały” stała się później mottem działalności Hallera i Związku Hallerczyków.

Na froncie Haller wykazywał się nie tylko odwagą i zdolnościami taktycznymi, ale także troską o żołnierza. Nie szafował krwią żołnierską bez potrzeby. Ostrożny, odrzucał plany ryzykowne i brawurowe. W czasie tzw. kryzysu przysięgowego, kiedy Piłsudski i wierni mu legionieści odmówili złożenia przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec, Haller i podległe mu oddziały od tego się nie uchylili. Jego lojalność Radzie Regencyjnej została jednak wystawiona na próbę, kiedy w lutym 1918 r. Niemcy i Austro-Węgry podpisały w Brześciu Litewskim układ z Ukrainą i Republiką Ludową. Austro-Węgry oddawały Ukraincom Chełmszczyznę, a w tajnym protokole obiecywały stworzyć z Galicji Wschodniej osobny kraj koronny monarchii. Polaków zdradono i przekreślono koncepcję walki o niepodległość u boku Berlina i Wiednia. W tej sytuacji Haller zaakceptował plan przejścia linii frontu i połączenia się po drugiej stronie z polskimi jednostkami tworzonymi w tym czasie w Rosji. W nocy z 15 na 16 lutego 1918 r. żołnierze II brygady pod obstrzałem przeszli pod Rarańczę linię austriackich i rosyjskich okopów. Haller stanął później na czele połączonych sił, które otrzymały nazwę II Korpus Polski na Wschodzie. Poza żołnierzami II brygady, którym udało się przejść pod Rarańczę, Korpus tworzyły jednostki powstałe wcześniej w Rosji. Już w maju 1918 r. przyszło im stoczyć krwawą bitwę z Niemcami pod Kaniowem. Pomimo porażki bitwa, w której, mając trzykrotnie mniejsze siły, Haller zadał przeciwnikowi wielkie straty, przyczyniła się do utrwalenia jego legendy we wszystkich zaborach. Dla Zachodu była zaś sygnałem, że mogą liczyć na polskiego żołnierza w walce z Niemcami. To pomogło Hallerowi, gdy przez Murmańsk dotarł do Paryża i w październiku 1918 r. zaczął tworzyć polską armię na Zachodzie. **ciąg dalszy na str. 10**

Wojciech Kossak. „Zasłużony Polski z Bałtykiem”

Aborcjoniści kneblują przeciwników

Bogdan Usowicz

16 lutego francuskie Zgromadzenie Narodowe przyjęło definitywnie ustawę, która pozwala karać za obronę życia w internecie.

Teraz portale pro-life będą zagrożone karą do 2 lat więzienia i grzywną w wysokości 30 tysięcy euro.

Minister ds. kobiet Laurence Rossignol twierdzi co prawda, że obrońcy życia mogą wyrażać własne zdanie pod warunkiem, że jasno określą „kim są, co robią i czego chcą”, ale administracyjne zakneblowanie przeciwników aborcji stało się faktem. Jest to kolejny przejaw cenzury i ograniczania prawa do debaty.

Możliwość aborcji wprowadzono we Francji w 1975 r., jako „mniejsze zło”. Z czasem stała się „prawem kobiet”, a nawet „prawem fundamentalnym”. Przyjęcie takiej filozofii miało dalsze skutki. Skoro jest to prawo „fundamentalne”, to należy go bronić, a że „nie ma wolności dla wrogów wolności”, jak mawiał Saint Juste, to krytycy tego prawa stają się przestępcami. I tak powstał zakaz działalności pro-life w internecie.

Aborcja we Francji jest całkowicie legalna od 12. tygodnia ciąży. W późniejszym okresie życia nienarodzonego dziecka można je zabić, jeśli ciąża stanowi poważne zagrożenie trwałego uszczerbku na fizycznym lub psychicznym zdrowiu matki – lub jeśli dziecko cierpi na określone, nieuleczalnie choroby.

Rocznie zabija się nad Sekwaną już 220 tys. nienarodzonych dzieci.

Lewicowi krytycy ruchów pro-life uważają, że ich działalność wywołuje w kobietach poczucie winy i zabiera im „wolność wyboru”. Stąd pomysł, by zapewnić wyłączność informacyjną dla oficjalnych portali rządowych, choć te aborcję banalizują.

Deputowana Frontu Narodowego Marion Marechal-Le Pen zwróciła słusznie uwagę na to, że socjalistyczny rząd przypisał sobie prawo do decydowania o tym, które informacje są prawdziwe, a które nie, co nie powinno leżeć w jego kompetencjach. Dla przykładu na oficjalnej stronie rządowej znalazła się informacja, że „nie istnieją żadne fizyczne lub psychiczne skutki aborcji”, co jest dalekie nawet od stanowiska wielu naukowców i lekarzy.

Jeszcze dalej poszło stowarzyszenie „Alliance vita”, które postanowiło wystąpić do sądu administracyjnego przeciw „niedokładnym i nie obiektywnym” informacjom na stronach internetowych francuskiego ministerstwa zdrowia. Zdaniem stowarzyszenia to właśnie strony rządowe stosują dezinformację w sprawie aborcji i jej skutków. Alliance vita zostało założone w 1993 roku przez związaną z chadecją deputowaną Christine Boutin. Do

odwołania dołączono nawet filmik wyprodukowany przez ministerstwo, w którym pada pytanie – „Czy istnieją jakieś po-aborcyjne skutki psychologiczne?” – i „naukowa” odpowiedź ginekologa – „nie ma długotrwałych psychologicznych następstw aborcji”. Powołując się na naukowe raporty i opracowania „Alliance Vita” udowodniła, że jest inaczej i zarzuca rządowi, że to właśnie jego strony internetowe wprowadzają kobiety w błąd. Chciałoby się powiedzieć – kto mieczem wojuje..., ale batalia sądowa nie będzie tu łatwa. choć... Niedokładności na proaborcyjnych stronach ministerstwa zdrowia jest zresztą więcej. Skierowania całej ustawy do oceny Rady Konstytucyjnej zapowiadają też deputowani Partii Republikanie. □

Republika niejedno ma imię

Reputacja Polaków – gorliwych republikanów, pojawiła się już w latach wrzenia przedrewolucyjnego. Opera Cherubiniego „Lodojska” oparta na historii konfederatów barskich, miała się stać – z jej wszystkimi bohaterami o niby-polskich nazwiskach – pierwszym dziełem narodowej opery francuskiej, wyzwolonej spod włoskich wpływów. W konsekwencji malarz David zaprojektował dla dygnitarzy Konwentu rewolucyjnego stroje i czapki na wzór polskiego kontusza.

Marzenie o republice według wzorów antycznych było wówczas we Francji powszechne. W Paryżu przybyłszy ujrzeni na północnej stronie Wielkich Bulwarów nową dzielnicę w budowie nazwaną na cześć Grecji periklejskiej Nowymi Atenami. Po upadku cesarstwa Napoleona i drugiej monarchii Burbonów, ogromna część Francuzów rozczarowanych do obu ustrojów monarchicznych roita sobie powrót do źródeł klasycznych i odnalezienie szczęścia i spokoju w stroju antycznej Grecji.

Ze swej strony weterani Wielkiej Armii bezrobotni czasu pokoju, pragnęli wskrzeszenia chwaty cesarstwa. Odzwierciedleniem tych nastrojów jest historia kościoła Madeleine, którego kamień węgielny położył Ludwik XV w 1764 roku, a wiecha została zatknięta osiemdziesiąt pięć lat później. Pierwotny kościół na ukończeniu był zburzony za Rewolucji. Nowy miał być zgodnie z intencją cesarza Świątynią Chwały dedykowaną Wielkiej Armii. Napoleon nie pragnął „kościół, lecz świątyni, monumetu, takiego, jaki był w Atenach, lecz jakiego nie ma w Paryżu” – pisał. Gdyż cesarz także uważał się za republikanina – spackobiercę antyku, „cesarza Republiki francuskiej”.

Ludwik XVIII, pragnąc jak każdy władca „jednoczyć” sprzeczne tendencje, powołał komisję budowlaną, która zadecydowała w 1817 roku nadać na zewnątrz formę świątyni greckiej, a wewnątrz architekturę rzymską. Z zewnątrz monument przedstawia się więc jako prostokątna świątynia pogańska – ku satysfakcji demokratów, a wewnątrz posiada trzy kopuły na chwałę Rzymu. Warto zauważyć,

że o ile Panteon – ta nekropolia laicka i republikańska, zwieńczona była krzyżem, to kościół Madeleine pozbawiony jest całkowicie zarówno dzwonnicy jak i krzyża.

Jednocześnie, „do pary”, po drugiej stronie rzeki dobudowano od strony Sekwany na starym pałacu Kondeuszów monumentalny portyk w stylu greckim, przez który nikt nigdy nie wchodzi, gdyż wejście do Zgromadzenia Narodowego znajduje się z boku budynku.

Dekoracje tej wielkiej opery, jaką jest Republika, zostały już zbudowane, wystarczyło je wypełnić treścią polityczną. „Polak jest naturalnym demokratą i republikaninem” – stwierdzał Mickiewicz, wysuwając jednocześnie zastrzeżenie, wiecznie aktualne: „... rzecpospolite bywały bardzo różne, stąd republikanin musi dodawać do swego tytułu albo deklarację, albo konstytucję, albo datę. Musi oznaczyć, czy jest republikaninem z roku 91, czy 93 etc.” Bowiem w roku 1791 wyobrażał sobie republikę na wzór Polski, z królem primus inter pares – pierwszym pośród równych. w 1793 przeciwnie – uciął królowi głowę.

Słuchając obecnie doraźnych komentarzy po każdym wystąpieniu kandydatów, można odnieść wrażenie, jakby Francja powstała wczoraj i miała przetrwać co najwyżej do końca następnej kadencji prezydenckiej. Niemniej, jak zwykle w tym okresie, rozmaite afery obnażają utajone (i często wstydlive) kulisy władzy, to o czym „ludowi się nie mówi” – według uświęconej formuły Francois Mitterranda. Mówi się więc wiele o pieniądzach, o dochodach deputowanych, którzy bynajmniej nie reprezentują ludu „za darmo”. Zjawisko jest starsze niż republika. „Nie przebaczone Mazariniemu jego miłości do pieniędzy, którymi napełnił sobie kieszenie. Za oddane usługi płacił sobie sam.” – stwierdza Jacques Bainville. I autor „Historii Francji” – zauważa z właściwym sobie zdrowym rozsądkiem: „Nie było to delikatne. Choć z drugiej strony, ministrowie ucziwi, lecz nieudolnie kosztowali więcej”. □

Piotr Witt

ciąg dalszy ze str. 3

General sodalis *ciąg dalszy ze str. 8* Błękitna Armia

Było to możliwe dzięki konsekwentnej akcji Romana Dmowskiego oraz Ignacego Paderewskiego, którzy wykorzystując koniunkturę polityczną po obaleniu caratu, skłonili aliantów do wsparcia tej inicjatywy. Żołnierze rekrutowali się głównie z jeńców z armii austriackiej, którzy dostali się do niewoli na froncie włoskim. Z obozów włoskich trafiło do Hallera 38 tys. żołnierzy. Ale rekrutów szukał także w Ameryce. Zaciągnąć się mogli jedynie ci, którzy nie służyli w armii amerykańskiej, a więc nie ukończyli 21. roku życia, albo mieli powyżej 32 lat. Zgłosiło się ich 21 tys., co było niezwykłym świadectwem patriotyzmu polskiej społeczności w Ameryce.

Ponieważ żołnierze tych jednostek otrzymali niebieskawe mundury armii francuskiej, powszechnie zaczęto ich nazywać Błękitną Armią. Przerzucenie do kraju w kwietniu 1919 r. 100 tys. znakomicie wyszkolonych i uzbrojonych żołnierzy stanowiło niezwykle wzmocnienie sił obronnych odrodzonego państwa. Brali udział w walkach z Ukraińcami w Galicji Wschodniej i pomagali powstańcom na Górnym Śląsku. W styczniu 1920 r. wkroczyli na Pomorze, przytaczając tereny przyznane Polsce na mocy traktatu wersalskiego. Haller był przeciwnikiem wschodniej polityki Piłsudskiego, a zwłaszcza wyprawę kijowskiej, w której widział niepotrzebną awan-

turę. Jednak w decydujących momentach, kiedy wojska Tuchaczewskiego stanęły pod Warszawą, Piłsudski powierzył mu tworzenie Armii Ochotniczej, której rola w zwycięstwie 1920 r. była nie do przecenienia. Z wojskiem gen. Haller został się ostatecznie po przewrocie majowym w 1926 r., nie akceptując władzy Piłsudskiego zdobytej w wyniku walk bratobójczych. Osiadł w Gorzuchowie na Pomorzu, gdzie kupił niewielki majątek wraz z zabudowaniami. Jak zwykle w miejscach, w których przebywał bądź walczył, ufundował tu krzyż, który stanął na okolicznej górze, oraz grotę Matki Boskiej. Nie wycofał się jednak z życia publicznego, wspierając działania opozycji.

Smutny czas

Rządy Piłsudskiego i jego obozu politycznego Haller uważał za nieszczęście, nie tylko ze względu na brutalną rozprawę z opozycją. Sanacja postępowała tak, jakby miała monopol na patriotyzm, a swych przeciwników równie małostkowo, co bezwzględnie niszczyła, czego doświadczył także Haller. Jego przyjacieli ks. Józef Jarzębowski napisał wręcz, że po 1926 r. Haller był banitą we własnym kraju. Życie religijne nadal było dla niego bardzo ważne. Zarówno w jego pamiętnikach, jak i relacjach świadków uderza, jak wielką wagę przykładał do modlitwy. Im bardziej było niebezpiecznie i sytuacja na froncie się komplikowała, tym bardziej – jego zdaniem – żołnierze powinni wypraszać łaski Opatrz-

ności Bożej. Program odnowy człowieka wiązał z ruchem abstynenckim, który łączył zawsze z przestaniem religijnym. Działał nadal w sodalicy, z radością przywitał powstanie Akcji Katolickiej. Podczas Międzynarodowego Kongresu ku czci Chrystusa Króla wezwał jej działaczy do pracy wśród grup najuboższych. „Nie dajmy się uprzedzić agitatorom komunistycznym, którzy zanoszą do ubogich i najuboższych swe hasła wywrotowe” – apelował. Dodając jednak, że w bezbożniku i komunizmie nie trzeba upatrywać wroga, którego należy wytępić, lecz znajdującego się w skrajnej duchowej nędzy i niedoli bliźniego, któremu trzeba pospieszyć z pomocą. – Nie ich, lecz naszą bronią, odniesiemy nad nimi zwycięstwo, przekonywał.

Razem z Ignacym Paderewskim oraz Wojciechem Korfantym założył Stronnictwo Pracy, pomyślane jako partia chrześcijańsko-demokratyczna, która jednak przed wojną nie zdążyła się rozwinąć. Gen. Haller zmarł w Londynie w czerwcu 1960 r. W kraju o nim nie wspomiano, ale depezę kondolencyjną rodzinie przysłał m.in. papież Jan XXIII. Jego doczesne szczątki sprowadzono w 1993 r. i pochowano w kościele garnizonowym w Krakowie. Gorliwy czciciel Maryi i orędownik społecznego katolicyzmu czeka na przywrócenie mu należnego miejsca w naszej historii. □

*Andrzej Grajewski (Gość Niedzielny)
Korzystałem m.in. z: J. Haller, Pamiętniki.
Londyn 1964.*

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Mistrz Polski Legia zremisowała 0:0 z Ajaksem w pierwszym meczu 1/16 finału Ligi Europejskiej. Mecz był wyrównany, a sprawa awansu pozostaje otwarta. W rewanżu nie zagra w zespole Legii Radović, który został ukarany żółtą kartką.

☺ 22 kolejka ekstraklasy: Piast – Lech 0:3, Śląsk – Wisła Kraków 1:0, Korona – Wisła Płock 4:2, Jagiellonia Białystok – Górnik Łęczna 5:0, Bruk-Bet Termalica Nieciecza – Lechia Gdańsk 1:1, Legia – Ruch 1:3 (!), Cracovia – Pogoń 1:1, Zagłębie Lubin – Arka Gdynia 1:0. W tabeli Lechia ma 1 punkt przewagi nad Jagiellonią i 5 nad Legią. Na końcu – Ruch i Górnik Łęczna.

☺ Skoczkowie narciarscy przenieśli się w Pucharze Świata z Japonii do Korei. Zawody w Pjongczangu były dość udane dla Polaków. W pierwszym konkursie Kamil Stoch zajął 3 miejsce, ale triumfował Austriak Kraft, który goni go w klasyfikacji generalnej PS. Drugi konkurs wygrał Kamil Kot, ale Kraft był drugi, a Stoch 6.

☺ W meczu fazy grupowej Ligi Mistrzów piłkarzy ręcznych Orleń Wisła Płock pokonała Bjerringbro-Silkeborg 28:25. Tym samym płocczanie praktycznie zapewnili sobie awans do kolejnej rundy z grupy A. W grupie B Vive Tauron Kielce przegrało na wyjeździe ze

słoweńskim zespołem Celje Pivovarna Lasko 33:34 i powalczył dopiero o miejsce 3.

☺ Rozstawiona z numerem czwartym Agnieszka Radwańska odpadła w drugiej rundzie tenisowego turnieju WTA w Dausze przegrywając Dunką polskiego pochodzenia Caroline Woźniacką 5:7, 3:6. Kolejny turniej Polka grała w Dubaju, gdzie w drugiej rundzie wygrała z Belgijką Mertens 6:3, 6:2. Turniej ITF w Bergamo wygrała 15-letnia Iga Świątek.

☺ Borussia Dortmund wygrała 3:0 z VfL Wolfsburg, a bohaterem spotkania został wybrany Łukasz Piszczek. Nasz reprezentant znalazł się po raz trzeci w sezonie w jedynastce kolejki „Kickera”.

☺ W kolejce Polskiej Hokej Ligi, która kończyła sezon zasadniczy, GKS Tychy pokonał 6:1 JKH GKS Jastrzębie i zajął pierwsze miejsce. Zestaw par pierwszej rundy play-off (do czterech zwycięstw): GKS Tychy – Tauron KH GKS Katowice, Comarch Cracovia – Unia Oświęcim, TatrSKI Podhale Nowy Targ – JKH GKS Jastrzębie, Tempish Polonia Bytom – PGE Orlik Opole. Play-out (o utrzymanie) odbędzie się pomiędzy Nestą Mires Toruń a MH Automatyka Gdańsk.

☺ Justyna Kowalczyk zajęła 5 miejsce w biegu na 10 km techniką klasyczną narciar-

skiego Pucharu Świata w Otepæeae. Wygrała Norweżka Marit Bjørgen.

☺ Polska sztafeta – Ewa Kuls, Maciej Kurowski, Wojciech Chmielewski i Jakub Kowalewski – zajęła 8 miejsce w zawodach Pucharu Świata w Pjongjang w saneczkarstwie.

☺ Polscy biathloniści zostali zdublowani i zajęli ostatnie 24. miejsce w rywalizacji sztafety 4x7,5 km w mistrzostwach świata w Hochfilzen.

☺ Kaja Ziomek (MKS Cuprum Lubin) zajęła 4 miejsce na dystansie 500 m w mistrzostwach świata juniorów w tyżziarstwie szybkim w Helsinkach.

☺ W wyścigu kolarskim Dookoła Algarve polski kolarz Michał Kwiatkowski (Sky) zajął 2 miejsce w klasyfikacji generalnej.

☺ Krzysztof Maksel wygrał rywalizację na 1 km ze startu zatrzymanego w zawodach Pucharu Świata kolarstwa torowego w kolumbijskim Cali.

☺ Siatkarki Grot Budowlani Łódź po zwycięstwie 3:0 nad francuskim RC Cannes są bardzo blisko awansu do ćwierćfinału Pucharu CEV.

☺ Bartosz Łosiak i Piotr Kantor zajęli 2 miejsce w turnieju World Tour w siatkówce plażowej na irańskiej wyspie Kisz. Polacy w finale przegrali z Rosjanami 1:2. □

Fumée et brouillard

Le smog en question.

« Smog », c'est la contraction de deux mots anglais, « smoke » et « fog » – fumée et brouillard. Ce mot a été inventé par les Britanniques pour définir le mélange de fumée et de brouillard qui planait régulièrement au-dessus de Londres. Il s'est rapidement appliqué à ce même phénomène touchant n'importe quelle ville, dans le monde, au-dessus de laquelle stagne un épais brouillard mêlé de fumée. Il est fait d'eau qui se condense sur toutes les particules en suspension dans l'air, résultant de la pollution. Le smog apparaît en hiver, lorsqu'il n'y a pas de vent d'où son immobilité au-dessus de nos têtes. Le vent – surtout son absence – et la formation de brouillard sont le résultat des phénomènes atmosphériques et de leur évolution sur lesquels l'homme n'a pas d'emprise. En revanche, la pollution est directement issue de l'activité humaine sur laquelle l'homme peut agir.

Le smog n'est pas un phénomène nouveau. Il est connu depuis plusieurs siècles en raison notamment du chauffage au charbon ou au bois, mais il a pris de l'ampleur avec le développement industriel à partir du XIXe siècle. Le plus célèbre est celui de Londres dont on parlait régulièrement. La capitale britannique a notamment connu le « grand smog » en décembre 1952. Il n'avait jamais été aussi épais ni sa durée aussi longue. Il avait fait cent mille malades et quatre mille morts, mais ce dernier chiffre a été révisé et s'est établi à douze mille. Maintenant, c'est Pékin et une partie de la Chine qui sont régulièrement touchées par le phénomène, mais aucune agglomération n'y échappe nulle part. Dans le smog, on trouve notamment de l'ozone, du monoxyde de carbone, des oxydes d'azote et des particules. Toute cette pollution vient de l'activité humaine, de l'utilisation du charbon soit pour le chauffage soit pour produire de l'électricité, ou de la circulation automobile avec des véhicules roulant à l'essence ou au diesel. Les composants de la pollution ont des conséquences néfastes sur la santé engendrant des irritations, des problèmes respiratoires, des troubles cardiaques, des allergies, de l'asthme, des cancers, etc.

La Pologne, qui apparaît en orange sur les cartes de l'Organisation mondiale de la santé, est un des pays les plus pollués d'Europe,

comme c'est le cas de tout le centre et l'est du continent, tandis que l'ouest est en jaune. Sur ces cartes, notre pays connaît des parties plus sombres, une dans le sud, avec la Silésie et la Petite-Pologne autour de Cracovie, et une autour de Łódź. D'après un rapport récent de l'OMS, qui se base sur le niveau des particules en suspension (PM), trente-trois des cinquante villes les plus polluées de l'Union européenne sont polonaises. À la première place on trouve Żywiec suivie de Pszczyna. Ensuite, de la quatrième à la huitième position, il y a dans l'ordre Rybnik, Wodzisław Śląski, Opoczno, Sucha Beskidzka et Godów, ce qui fait au total sept villes polonaises parmi les dix premières les plus polluées. À Żywiec, le niveau des PM_{2,5} (les particules fines inférieures à 2,5 microns – les plus dangereuses) se situe à 43 microgrammes par mètre cube d'air, alors que l'OMS recommande de ne pas dépasser 10 en moyenne annuelle. Pour les six villes suivantes, nous avons dans l'ordre 43, 40, 39, 39, 39 et 38. Cracovie arrive avec 37, Katowice est à 35, Zakopane à 32 et Varsovie à 26. Seule Inowrocław est sous le plafond à 8. À titre de comparaison, la première ville française, Pantin, est à 22 et Paris à 18.

Ces derniers mois, depuis décembre 2016, le problème de la pollution n'a jamais été aussi présent en Pologne avec des taux records. Tous les jours, la presse se faisait l'écho des villes touchées par le smog et des problèmes de santé

qui en découlaient. Le phénomène n'était pas de grande ampleur qu'en Pologne. En effet, beaucoup de pays européens, notamment la France, ont aussi été touchés par le smog. En Pologne, le niveau élevé de la pollution est le résultat d'une mauvaise gestion du problème par les pouvoirs qui se sont succédé depuis des années. 83 % de la pollution vient du mode de chauffage en hiver, basé sur le charbon (70 % du combustible de chauffage), le bois et les déchets que chaque ménage produit – tout ce qui peut brûler, notamment le plastique.

Comment changer cela ? La Pologne est un pays minier. Et comme le pouvoir s'est toujours soucie des mineurs – il y en a encore cent mille en activité –, il n'est pas simple d'abandonner le charbon ou d'en diminuer l'importance. Personne n'a osé mettre en place la transition énergétique pour éviter un coût politique et social trop élevé, et un coût financier découlant de mesures anti-pollution drastiques. Les combustibles utilisés en Pologne ne sont pas toujours de bonne qualité, ce qui n'arrange pas la pollution. S'il fallait changer ses habitudes, utiliser d'autres sources d'énergie plus propres, même si elles étaient moins chères, les Polonais seraient-ils prêts à changer leurs installations et à en supporter le coût sans aides publiques ? Le gouvernement s'est saisi du problème, mais cela prendra nécessairement du temps.

Il ne reste aux municipalités que la mise en place de la gratuité des transports en commun pendant les pics de pollution – mais cela ne concerne que 7 % du phénomène. Le smog n'est donc pas prêt de disparaître des hivers polonais. □

Tomasz Sakiewicz i Ryszard Kapuscinski w Paryżu

Klub „Gazety Polskiej” w Paryżu zaprasza w niedzielę 26 marca, o godz. 17, do auli Seminarium Polskiego (11, rue Jules Guesdes, Issy-les-Moulineaux, metro: Mairie d'Issy)

Na spotkanie, na którym będziemy gościć: redaktora naczelnego „Gazety Polskiej” Tomasa Sakiewicza i prezesa

Klubów „GP” Ryszarda Kapuścińskiego. Temat wystąpienia red. T. Sakiewicza to „Rewolucja Solidarności w Europie i

USA. Zmiany w elitach rządzących, gospodarcze i geopolityczne”.

Prezes R. Kapuściński opowie o „Budowie Społeczeństwa Obywatelskiego w Polsce na przykładzie Klubów Gazety Polskiej”.

Wstęp wolny. Po spotkaniu, okazja do dalszej rozmowy z redaktorami... „strefy wolnego słowa”. □

Przedpiekle sławy... do słuchania!

„Przedpiekle sławy: rzecz o Chopinie”. Opowieść jest wartka, ciekawa, czytana doskonałym głosem.

Byłem jednym z pierwszych „czytelników” tej książki w jej wersji dźwiękowej.

Opowieść jest wartka, ciekawa, czytana doskonałym głosem. Rodzaj udokumentowanego wie-romancee. W morzu literatury chopinowskiej dzieło jest oryginalne. Ukazuje Paryż z Chopinem w tle nie umniejszając głównego bohatera. Paryż mniej znany, albo nie znany.

Świetna wiedza historyczna służy znajomości czasów, których słodkawe życiorysy nie omawiały. Znamy koncerty, salony, ale miasto pokazane od strony zarazy, rewolucji, dramatycznej sytuacji sanitarnej nigdy nie było kojarzone z Chopinem.

Jest tutaj dużo wiadomości o czasie Chopina, w które jest wplecione życie kompozytora inne, niż to, co przedstawiano; biografia została skorygowana według odkrytych dokumentów, a nie według chęci.

Z przyjemnością dowiadujemy się rzeczy, o których czytelnicy biografii szopenowskich nie wiedzą. Znam je trochę lepiej od innych, jako profesor uniwersytecki uczący historii romantyzmu. Kiedy ... mówi się ludziom o rewolucji we Francji, mają na myśli rewolucję 1789 roku, Bastylię, gilotynę. Mało kto zna te rewolucje środkowe, dziewiętnastowieczne, krwawe i potężne. Natchnienie Daumiera i Delacroix.

Zaletą książki, stanowi inne tło epoki, nie tylko salony i koncerty. Inny świat faktów, które miały miejsce, działy się w Paryżu, kiedy Chopin debiutował, jako nieznaną student z Warszawy.

Prof. dr Andrzej K. Olszewski
(z recenzji wydawniczej)

„Przedpiekle sławy: rzecz o Chopinie” – wersja dźwiękowa – linki do zamówień:

- MP3 - [http://audioteka.com/pl/audio-](http://audioteka.com/pl/audio-book/przedpiekle-slawy-rzecz-o-chopinie-Ptyta-)

book/przedpiekle-slawy-rzecz-o-chopinie-Ptyta- [http://storybox.pl/historia-polski/854-piotr-witt-przedpiekle-slawy-rzecz-o-chopinie-audiobook.html?](http://storybox.pl/historia-polski/854-piotr-witt-przedpiekle-slawy-rzecz-o-chopinie-audiobook.html?se-arch_query=witt&results=1)

Awans Polski w rankingu Women in Work Index

Polscy przedsiębiorcy stawiają na kobiety. Nasz kraj awansowała o 3 pozycje i znalazła się na 9. miejscu rankingu „Women in Work Index”, analizującym sytuację kobiet na rynku pracy w 33 krajach OECD, uznika z raportu PwC (PriceWaterhouseCoopers).

To kolejny przykład tego, jak wiele udało nam się osiągnąć w ciągu ostatnich lat dynamicznego rozwoju gospodarczego. Osobiście cieszy mnie fakt, że polscy przedsiębiorcy stawiają na kobiety, doceniając ich potencjał i kompetencje. Wyzwaniem ciągle pozostaje jednak zwiększenie liczby kobiet na stanowiskach kierowniczych – powiedziała Anna Sieńko.

Polska zanotowała największy wzrost spośród wszystkich krajów OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) uwzględnionych w raporcie PwC „Women in Work Index”, awan-

sując z 12. na 9. pozycję (...). „Awans Polski jest przede wszystkim związany z dużym spadkiem bezrobocia wśród kobiet (z 18% do 8% w 2015 r.), a także jednej z najmniejszych różnic w wynagrodzeniu kobiet i mężczyzn. Wskaźnik tzw. pay gap w naszym kraju wynosi obecnie 7%. Mniejszym mogą pochwalić się jedynie Nowa Zelandia i Słowenia. Jak wynika z analizy PwC, jeśli obecny pozytywny trend utrzyma się na tym samym poziomie, to różnicę w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w Polsce uda się zniwelować do 2021 r. – najszybciej spośród wszystkich badanych krajów”. □

Imigranci opuszczają Wyspy

„Ponad 25 procent brytyjskich pracodawców zgłasza, że część pracujących dla nich obcokrajowców z krajów Unii Europejskiej myśli o zwolnieniu się z firm i opuszczeniu Zjednoczonego Królestwa w 2017 r.

Wyniki badania przeprowadzonego w tysiącu firm wskazują na więcej zwolnień w sektorze edukacji oraz opieki zdrowotnej – pisze „Gazeta Polska Codziennie” (z 15 lutego).

Chartered Institute of Personnel and Development i Adecco Group opublikowały raport dotyczący sytuacji na światowym rynku pracy. Wynika z niego, że przedsiębiorcy z Wielkiej Brytanii muszą się zmierzyć z coraz mniejszą konkurencją na brytyjskim rynku pracy. –

Najnowsze informacje wykazują znaczący spadek liczby imigrantów z krajów członkowskich UE pracujących na Wyspach – podsumował raport doradca CIPD ds. rynku pracy. – Zapętlenie sektorów, które od lat bazują na pracy imigrantów, stanowi coraz większe wyzwanie. Jeśli taka tendencja będzie się utrzymywała, możliwe, że wiele miejsc pracy pozostanie nieobsadzonych, co negatywnie wpłynie na rozwój kraju w ciągu najbliższych lat.

Spadek jakości usług i zmniejszenie liczby osób starających się o pracę według raportu mają być spowodowane tym, że Europejczycy w obawie o swoją przyszłość po brexitie opuszczają Wyspy, szukając zatrudnienia poza jej granicami. Brytyjcy pracodawcy pozostawiają oferty pracy, jednak ciągły spadek liczby zatrudnionych wskazuje na to, że Wielka Brytania nie jest już atrakcyjna dla części obcokrajowców. Autorzy raportu powołują się na dane głównego urzędu statystycznego Zjednoczonego Królestwa, według których w kraju jest już 748 tys. nieobsadzonych miejsc pracy. Prawie połowa tych wakatów dotyczy sektora sprzedaży, służby zdrowia, nieruchomości, produkcji oraz usług gastronomicznych. □

Prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej

Nawrócenie pastoralne

W dniach 17–19 lutego 2017 r., w budynku Sekretariatu Episkopatu Polski odbyło się spotkanie Prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej. Obradom przewodniczył bp Wiesław Lechowicz – Delegat KEP ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej.

Biskup Wiesław Lechowicz stwierdził, że „wyzwaniem uniwersalnym dla duszpasterstwa polskojęzycznego w Europie jest to, co określa się „nawróceniem pastoralnym”, o którym mówi często papież Franciszek. Dlatego w Niemczech, Wielkiej Brytanii i Francji będą organizowane kongresy nowej ewangelizacji. „Nie chodzi o jakąś nowość, ale o to by z nowym zapałem i za pomocą nowych metod dotrzeć do osób korzystających z postugi duszpasterskiej jak i do tych, którzy oddalili się od Boga i Kościoła” – zaznacza bp Lechowicz. W jego opinii kongresy mają być odnową duszpasterskiej dynamiki, zaangażowania w życie

Kościola tak duszpasterzy jak i świeckich. „Pragniemy, aby kongresy nie były tylko pojedynczymi wydarzeniami, ale by były początkiem poważnej refleksji, co możemy lepiej zrobić i jakich najlepszych metod użyć do naszych działań w kontekście współczesnej mentalności i sytuacji kulturowo-społecznej” – powiedział przewodniczący Komisji KEP ds. Polonii i Polaków za Granicą. Kongresy odbędą się: w Wielkiej Brytanii, w połowie września, w Swindon i Manchester, w Niemczech w Schönstatt, w drugim tygodniu po Wielkanocy i w drugi weekend po Wielkanocy – w Paryżu.

W skład PRDEZ, utworzonej w 1992

r., wchodzi ponad 60 osób, przedstawiciele duchowieństwa, osób konsekrowanych i laikatu z 18 krajów Europy. Prezydium podsumowało działalność Rady w 2016 r. oraz pracę duszpasterską wśród Polonii w kontekście „Roku Miłosierdzia”, jubileuszu „Chrztu Polski” oraz Kongresu Młodzieży Polonijnej i Światowych Dni Młodzieży. Omawiano także przygotowanie i przeprowadzenie kongresów nowej ewangelizacji w Polskich Misjach Katolickich w Anglii i Walii (15–17 i 22–24 września), Francji (28–30 kwietnia) i Niemczech (25–30 kwietnia). Podjęto ponadto temat działalności charytatywnej w środowiskach polskich emigrantów. Temat wyobraźni miłosierdzia w praktyce duszpasterskiej stanie się przedmiotem najbliższych obrad plenarnych PRDEZ, które odbędą się w Niemczech (Schoenstatt) w dniach od 29 września do 1 października.

Gościem Prezydium był Sekretarz Generalny Episkopatu Polski, bp Artur Miziński, który przedstawił zebrany sytuację i działalność Kościoła w Polsce. „Biskupi i duszpasterze zastanawiają się, jak podtrzymać ów potencjał młodzieży, stworzony na bazie wolontariatu i dotyczący często osób dotychczas niezaangażowanych w katolickich wspólnotach. Chodzi, zatem o „zagospodarowanie duszpasterskie młodzieży, która podczas ŚDM ujawniła swoje potrzeby duchowe oraz gotowość aktywnego włączenia się w życie Kościoła” – tłumaczył sekretarz generalny Episkopatu.

Członkowie prezydium Polskiej Rady Duszpasterskiej Europy Zachodniej wyrażają głęboką wdzięczność wszystkim zaangażowanym w duszpasterstwo Polonii i Polaków za granicą – księżom, siostronom zakonnych i osobom świeckim. □

opr. ks. T.S.

Sukces Solarisa w Belgii

Umowa na 208 polskich autobusów hybrydowych.

Autobusy Solarisa zamówiła największa spółka transportu publicznego we francuskojęzycznej części kraju – Société Régionale Wallonne du Transport (SRWT). Dotychczas to największy kontrakt polskiego producenta taboru na rynku belgijskim. Wartość umowy to 105 mln euro.

Podpisana przez Solaris z SRWT umowa zakłada dostawę 208 pojazdów Urbino 12 Hybrid. Pojazdy wyjadą w barwach dwóch przewoźników – TEC Hainaut oraz TEC Liège-Verviers. SRWT nadzoruje pięć regionalnych spółek transportu publicznego w Walonii – autobusowe oraz system pre-metra w Charleroi, a już niedługo także linię tramwajową w Liège. W pierwszym etapie do Belgii trafi 97 Solarisów, począwszy od września tego roku. Dostawy kolejnych 111 autobusów przewidziano na lata 2018–2019.

Solaris Urbino 12 Hybrid

Solaris swój pierwszy autobus hybrydowy zaprezentował w 2006 r. Urbino 12 Hybrid miał premierę podczas targów IAA 2016 w Hanowerze we wrześniu 2016 roku. Autobus wyposażony jest w szeregowy system hybrydowy HybridDrive amerykańskiego produ-

centa BAE Systems. W tym rozwiązaniu główną rolę odgrywa silnik elektryczny. Jak deklaruje Solaris, właśnie w części elektryczny napęd pozwala na znaczące obniżenie zużycia paliwa i poziomu emisji szkodliwych substancji do atmosfery. To sprawia, że Solarisy z napędem spalinowo-elektrycznym będą mogły część trasy pokonywać w trybie całkowicie bezemisyjnym. A to doskonale wpisuje się w strategię ograniczenia emisji CO² w Walonii. □

Poświęcenie kościoła w Lyonie

Anna Podan

Jak miła, Panie, jest świątynia Twoja.

5 lutego, z wielką radością i przejęciem, uczestniczyliśmy w uroczystej Mszy świętej, podczas której Jego Eminencja, ks. Kardynał Philippe Barbarin, dokonał aktu poświęcenia odnowionego kościoła pod wezwaniem Św. Trójcy. Towarzyszyły nam niezmierna radość i wielkie bogactwo przeżyć!

Kościół pw. Św. Trójcy w Lyonie został erygowany dekretem kardynała Gerlier, 2 września 1958r. Parafia została powierzona księdzu Robertowi Largier, który był jej założycielem i proboszczem przez prawie 40 lat! Dziś nasza świątynia ma niespełna

60 lat, dlatego wymagała gruntownego remontu i dostosowania do obowiązujących obecnie norm. Mając na uwadze te potrzeby, ks. Tadeusz Śmiech zainicjował przeprowadzenie generalnego remontu kościoła. Prace remontowe były kontynuowane przez ks. Pawła Witkowskiego i zostały zakończone kilka miesięcy po objęciu parafii przez obecnego proboszcza, księdza Łukasza Skawińskiego.

Renowacja kościoła (1000 m²) wymagała zburzenia starego sufitu i umocnienia struktury dachu poprzez zainstalowanie metalowego szkieletu, na którym został zawieszony nowy sufit. Ściany kościoła zostały ocieplone, co pozwoli na utrzymanie odpowiedniej

CHARYTATYWNY * PATRIOTYCZNY

KONCERT

Żołnierze niezłomni Podziemna Armia powraca

W AMBASADZIE RP W PARYŻU – 25 MARCA, GODZ. 17.

POŚWIĘCONY PAMIĘCI ŻOŁNIERZY NIEZŁOMNYCH

Leszek Czajkowski

Paweł Piekarczyk

Dochód z Wieczoru wspomże fundusz budowy powstającego w Warszawie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Możliwość nabycia płyt artystów i „cegiełek” na budowę Muzeum.

W ramach promocji młodych, polonijnych talentów, wystąpi też pianistka Emilie Aridon-Kociotek i akompaniujący jej Sebastian Innocenti z zespołu „Respiro Tango”. Akcję naszą wesprze malarka Maria Willard, która w trakcie wieczoru będzie wykonywać portrety gości.

Liczba miejsc ograniczona – niezbędne jest dokonanie rezerwacji – do 18 marca (zostanie ona potwierdzona po dokonaniu wpłaty). Szczegółowe informacje i rezerwacja: tel. 06 66 26 10 07 lub email: paryz.klubgp@gmail.com.

Organizatorami koncertu są Klub Gazety Polskiej w Paryżu, SPK – koło Paryż, ze wsparciem Ambasady RP w Paryżu.

temperatury zimą, a także zmniejszy wydatki związane z ogrzewaniem. Również struktura zewnętrzna diamentu i sufit zostały pokryte materiałami izolacyjnymi. Wnętrze sufitu zostało zaprojektowane zgodnie z symbolem Świętej Trójcy. Nad samym ołtarzem znajduje się diament, który także został dokładnie wyczyszczony. W kościele mamy również piękne, nowe oświetlenie w kształcie pierścieni, które przypominają aureole świętych. Oświetlenie nad ołtarzem zostało tak zaprojektowane, że można zmieniać jego kolor, w zależności od okresu liturgicznego. Cała świątynia jest pięknie odnowiona. Raduje oczy i serca wiernych. Nie byłoby to możliwe, gdyby nie liczni darczyńcy i parafianie poświęcający swój czas dla naszego kościoła. Jeszcze raz, serdecznie dziękujemy tym wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do renowacji naszej świątyni. Chwała niech będzie Bogu, w Trójcy jedynemu! Wierzmy też, że nie tylko mury i wnętrze budynku zostały odnowione, ale że odnawiają się też nasze serca, nasze rodziny i nasze domy. Bo przecież i my jesteśmy świątynią! □

Zaproszenie do modlitwy o beatyfikację

Kochani Przyjaciele, Czytelnicy.

Chcieliśmy Was zachęcić i zaprosić do gorliwej modlitwy w intencji beatyfikacji Ojców naszej zakonnej wspólnoty...

Szczególnie w tych dniach - w intencji beatyfikacji Kardynała Założyciela Augusta Hlonda. Albowiem 9 marca br., w Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych odbędzie się dyskusja Komisji Teologicznej nad *Positio super vita et virtutibus* Sługi Bożego Augusta kard. Hlonda. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia, *Positio* będzie analizowane przez Komisję kardynałów. Jeśli uzna ona heroiczną cnotę naszego Założyciela, sprawa trafi bezpośrednio do papieża. Po promulgacji przez niego dekretu o heroicznosci cnoty będzie można mówić o formalnym zakończeniu procesu. Wówczas do beatyfikacji będzie potrzebny cud, o który już trzeba się modlić, jak prosi wicepostulator sprawy ks. Bogusław Koziół SChr.

Na portalu ekai ukazał się wywiad z ks. Bogusławem (<https://ekai.pl/proces-beatyfikacyjny-kard-augusta-hlonda-wchodzw-decydujacy-etap/>). O tym ważnym wydarzeniu informuje portal „Gościa Niedzielnego”, czasopisma powołanego przez kard. Hlonda, pierwszego biskupa diecezji katowickiej (<http://katowice.gosc.pl/doc/3681424.Blizej-beatyfikacji-kard-Hlonda>). Co tydzień też „Nasz Dziennik” (<http://naszdzienik.pl/wiara-kosciol-wpolsce/176343,o-katolicka-polske.html>) będzie drukować teksty wycięte z nauczania kard. Hlonda; jakże dzisiaj aktualne i wzywające do myślenia i działania po katolicku. Nas – chrystusowców, a także wszystkich ludzi dobrej woli nasz przełożony generalny prosi o modlitewny szturm (http://patrimonium.chrystusowcy.pl/osrodek-postuladorski/aktualnosci/Komunikat-Przezonego-Generalnego-na-temat-procesu-kard-A-Hlonda-----_1576).

My natomiast chcemy dołączyć do zaproszenia ks. Generała, do

modlitwy zachęcamy wszystkich czytających emigracyjny tygodnik. W serwisie patrimonium zgrupowania znajdziemy modlitwę o beatyfikację kard. Hlonda w różnych językach (<http://patrimonium.chrystusowcy.pl/kandydaci-na-oltarze/sluga-bozy-kard-august-hlond/modlitwa/#.WKS-jxLhDq0>), umieściliśmy ją również w tegorocznym kolędowym biuletynie, którego stronę z modlitwą dołączamy do naszej prośby.

Zapraszamy ponadto na wspomnianą internetową stronę (<http://www.patrimonium.chrystusowcy.pl/>), poświęconą osobom Założyciela i Współzałożyciela oraz Współbraci, którzy mocno zapisałi się w historii zgrupowania. (Info z serwisu prowincji – <http://tchr.fr/kalendarium-wydarzen/795/modlmy-sie-o-beatyfikacje-zalozyciela-i-wspolzalozyciela.html> – za informacją z serwisu zgrupowania – <http://www.3.tchr.org/home/kuczowy-etap-w-procesie-beatyfikacyjnym-kard-hlonda>).

Modlitwa o uproszenie potrzebnych łask za wstawiennictwem Sługi Bożego Augusta kardynała Hlonda

Boże, nasz Ojciec, dziękuję Ci za to, że dałeś naszej Ojczyźnie Kardynała Augusta Hlonda, Biskupa i Prymasa Polski, wielkiego i żarliwego czciciela Niepokalanej Dziewicy, Matki Twojego Syna i naszej Matki oraz, że uczyniłeś go troskliwym ojcem i opiekunem Polonii Zagranicznej.

Racz wzbudzić i w moim sercu gorącą miłość ku Tobie i synowską cześć ku Maryi Wspomożycielce Wiernych, a dla wstawienia Twojego Imienia racz mi udzielić za wstawiennictwem Sługi Bożego Kard. Augusta łaski, o którą pokornie proszę. Amen. Ojciec nasz..., Zdrowaś Maryjo..., Chwała Ojcu... □

Chrystusowcy z prowincji MB Częstochowskiej

Jubileusz Państwa Bolesława i Jadwigi Koniecznych

17 lutego 2017 roku upłynęło 70 lat od zawarcia sakramentu małżeństwa państwa Jadwigi i Bolesława Koniecznych, co miało miejsce w kościele Sainte Ségolène w Metz w 1947 roku.

Jest to wyjątkowy Jubileusz, wyjątkowych osób.

Pani Jadwiga Konieczna, z domu Gwiazdowska, urodziła się 9 września 1926 roku w Metz, w rodzinie polskich emigrantów, którzy osiedlili się tu po I wojnie światowej. Dzięki rodzicom pani Jadwiga otrzymała gruntowne wychowanie chrześcijańskie z bardzo konkretnym przywiązaniem do parafii polskiej i francuskiej, a także wychowanie patriotyczne, który do dzisiejszego dnia wyraża się miłością do Polski.

W czasie II wojny światowej, kiedy Metz znalazł się pod okupacją hitlerowską, pani Jadwiga, jako wciąż obywatelka Polski, była przymuszana do przyjęcia obywatelstwa niemieckiego, na co, mimo gróźb wysiedlenia, nigdy się nie zgodziła.

Pan Bolesław Konieczny urodził się 29 listopada 1919 roku na terenie Niemiec. W pierwszym roku jego życia, rodzice emigrują w okolice Metz, gdzie jego ojciec znajduje pracę. Na początku lat 30. rodzice pana Bolesława podejmują decyzję powrotu do Polski, ze względu jednak na kryzys gospodarczy, w roku 1938 pan Bolesław wraz z ojcem i bratem postanawiają wrócić do Francji w poszukiwaniu pracy. Podróż do Francji odbyli w większości pieszo. Po wielu różnych przygodach, min. aresztowanie na granicy z Francją, udało im się osiedlić w Metz.

Po wybuchu II wojny światowej pan Bolesław zostaje wcielony do Polskiej Dywizji Grenadierów, która jednak zostaje internowana na terenie Szwajcarii.

Po wojnie i po powrocie do Metz, w życiu Jadwigi i Bolesława rozpoczyna się nowy, piękny etap życia. Ich wzajemna miłość zostaje uświęcona sakramentem małżeńskim - 17 lutego 1947 roku. Państwo Konieczni z radością wspominają ten mroźny, ale jakże piękny dla nich dzień. Pan Bolesław pracuje w branży handlowej, pani Jadwiga w teatrze w Metz, oboje zaś w chórze operetkowym.

Z ich związku rodzi się troje dzieci: Krystian; Marek i Dominika, którym przekazują najpiękniejsze wartości wiary i miłości do Polski.

Charakterystyczną cechą całego ich życia była i wciąż pozostaje niezwykła aktywność w parafii i w stowarzyszeniach - tak polskich jak i francuskich. Wystarczy wspomnieć, że pan Bolesław był wieloletnim członkiem Conseil de Fabrique, który zajmuje się administracją i finansami parafii Sainte Ségolène, był także prezesem Stowarzyszenia Komitetu Towarzystw Miejskowych oraz prezesem chóru Moniuszko w Metz.

Pani Jadwiga min. była prezeską Bractwa Różańcowego i do dzisiejszego dnia jest sekretarką Conseil de Fabrique i członkinią chóru.

Oboje przez dziesięciolecia czynnie obecni w parafii i we wszystkich ważnych wydarzeniach religijno-kulturalnych Polonii z Metz i okolic. Można powiedzieć, że Państwo Konieczni byli filarami parafii i Poloni w Metz.

Drogim Jubilatom wyrażamy naszą wdzięczność za każde dobro i życzymy kolejnych lat dobra, miłości, pokoju, powierzając ich miłości Boga i Niepokalanej Dziewicy, Królowej Polski. Szczęść Boże! □

Pielgrzymka do Ziemi Świętej

Wobec częstych pytań o Pielgrzymkę do Ziemi Świętej, Polska Misja Katolicka we Francji zaprasza Rodaków na wiosenną pielgrzymkę, w terminie: 1 - 12 maja: **Poniedziałek, 1 maja - piątek, 12 maja 2017.**

Wylot z lotniska Paris - Charles de Gaulle liniami EL AL o godz. 11h10. Powrót na lotnisko Paris-Charles de Gaulle z Tel Avivu o godz. 18h25.

Program Pielgrzymki. - Nawiedzenie miejsc związanych z życiem Pana Jezusa i Apostołów: Jerozolima, Ogród Oliwny, Góra Wniebowstąpienia, Betania, Betlejem, Ein-Karem, Jaffa, Hajfa, Nazareth, Seforis,

Kana Galilejska, Góra Błogostawieństw, Tabgha, Jezioro Genezaret, Kafarnaum, Góra Tabor, Morze Martwe, Jordan, Jerycho a także Yad Vashem i Qumran.

Koszt Pielgrzymki: 1350.00 euros (zawiera: przelot, transfery, hotele, wstępy, trzy posiłki dziennie oraz ubezpieczenie). Przy zgłoszeniu należy podać następujące dane: nazwisko, imię (imiona), datę urodzenia, numer i ważność paszportu, adres, telefon, e-mail oraz uścić wpisowe: 500 euros (gotówką, przelewem, bądź czekiem - wystawionym na: «Aumônerie Polonaise» CCP 2334369 N Paris, z dopiskiem na odwrócie czeku «Pielgrzymka do Ziemi

Świętej». Termin zgłoszeń: marzec 2017.

Kontakt: ks. pr. dr Krystian Gawron, 11, rue Jules Guesde 92130 Issy-les-Moulineaux, tel. 01 46 45 79 79, kom. 06 27 96 36 40, e-mail.: sempol.paris@gmail.com

Jasełka 2017

Gdzie jest nasze Betlem, nasze polskie Betlem? W Billy i Harnes, oczywiście!

En l'an de grâce 2017, le dimanche 22 janvier, au Sacré-Cœur de Harnes et le samedi 29 janvier, en l'église Saint Martin de Billy-Montigny, des anges, des bergers et même les Rois Mages sont venus joindre leur action de grâce à celle de tous les paroissiens...

Ce fut par une catéchèse bien préparée par Mlle Sylvie, accompagnée de Marylène que tout a commencé. Il a d'abord fallu préciser aux enfants que le terme de « crèche » n'était pas synonyme de « halte-garderie », afin que les chères têtes blondes n'aillent pas penser que Joseph et Marie, absorbés par leur travail, avaient confié l'enfant Jésus à quelque institution.

Il leur a fallu ensuite s'associer les compétences musicales de Lydie, chanteuse, de Raymond et Richard, organistes, de Jean-Louis et de Christine – catéchistes de Harnes et Billy pour interpréter quelques kolędy afin que subsiste, dans nos paroisses polonaises, la belle tradition des crèches vivantes. C'est en effet aux enfants de la catéchèse, à cette nouvelle génération, qu'incombe la responsabilité d'être, comme jadis les bergers et les mages de Bethléem, des « passeurs de lumière », des « poussières d'étoile », des apôtres !

C'est à une catéchèse vivante qu'étaient conviés les enfants. Leur faire découvrir l'épopée du peuple de Dieu, partager la vie de Jésus, marcher à la suite des apôtres est la mission de tout catéchiste. En mettant en scène, sous forme de cinq tableaux, Marie, Joseph, les Anges, les bergers et les Rois Mages, les enfants se sont investis, corps et âmes, dans la période la plus importante de notre Histoire Sainte.

Avant de donner leur représentation, les enfants, en « tenue d'artistes », ont conduit la procession des offrandes de la lumière, des fleurs et du portrait de saint Albert Chmielowski. Ils avaient été magnifiquement costumés par Mme Christine et ses collaboratrices, ils sont devenus ceux qu'ils interprétaient !

Avec la lumière, les Céroféraires, les « passeurs de lumière » manifestent une attitude de vérité car la lumière, symbole du Christ, illumine le pèlerinage de toute une vie. Cette vérité transfigure l'intelligence et dilate le cœur : trouver la lumière, c'est comprendre qu'Elle nous attendait. Les fleurs évoquent la joie. Elles sont comme

comme une prière de la nature adressée au Seigneur. Le portrait de St Albert Chmielowski représente un signe de foi, d'espérance et de charité de toute une vie donnée pour la Vie Eternelle.

Une homélie d'une demi-heure ... faite par des enfants inspirés ! En trente minutes, les enfants ont réussi ce tour de force de nous transporter en Terre Sainte ! Et en Orient, d'où sont partis les Rois Mages qui ont marché, marché, marché... en suivant l'étoile que leur avait indiquée le Saint-Esprit.

C'est avec un respect joyeux qu'ils se prosternent à genoux devant le nourrisson en qui ils reconnaissent le roi des juifs, le Sauveur du monde. Quelle belle catéchèse : se prosterner à son tour devant le Dieu Tout-Puissant ! Lui offrir le sacrifice de son temps libre, en oubliant les heures de répétitions. L'acclamer par des chants de fête : « D'où viens-tu, bergère, d'où viens-tu ? », « Oddajmy wesolo, sklaniamy swe czoło, sklaniamy swe czoło Panu naszemu ».

Scènes de la vie missionnaire. Le jeu des « acteurs » en herbe, les costumes, les déplacements, les éclairages, toutes les conditions ont été réunies pour faire de ces « JASEŁKA » un très bon souvenir. Mais ce sont surtout les attitudes de l'âme que l'on retiendra. Comme les Mages, chercher Dieu avec zèle : Il se laisse trouver. Tirer de nos cœurs des hommages dignes de Lui : Lui offrir l'encens de notre adoration, l'or de notre charité, la myrrhe de nos sacrifices. Comme Joseph, obéir immédiatement, sans murmurer. Comme les bergers, chanter « gloire et honneur au Père au plus haut des cieux ».

Avec les Chefs de Chœur Marianne et Thérèse SPYCHAŁA, les Choristes et Musiciens de l'Association Tradition & Avenir de Harnes qui nous ont présenté un magnifique Concert des Kolędy en préambule de la célébration eucharistique, avec les Enfants de la Catéchèse, à qui il convient d'adresser des félicitations, les parents et grands-parents accompagnateurs, avec l'Assemblée, c'est toute une paroisse qui suit son prêtre - l'Abbé Daniel, militant infatigable de la cause du peuple de Dieu.

De cette matinée dominicale, chacun gardera, gravé dans sa mémoire et dans son cœur, le souvenir d'une activité artistique au service de la Nouvelle Évangélisation. Et son message : prier pour ceux qui ne connaissent pas encore le Christ : « Idźcie i głoscie ! ».

Jean-Louis, catéchiste
Photos: Sylvie Antkowiak

Jasełka i Święto patronalne w Strasburgu

„Trzy pokolenia” to tegoroczny temat Jasełek, które tradycyjnie zostały wystawione w ostatnią niedzielę stycznia w polskiej wspólnotie w Strasburgu.

Ich autorem i reżyserem był ks. Wojciech Cliniecki. Przewodnim tematem, osnutym wokół świąt Bożego Narodzenia, była rola rodziny wielopokoleniowej w przekazie wiary i patriotyzmu. Autor dobrze wyeksponował kryzys wiary, z jakim zmagają się dzisiejszy człowiek, zwłaszcza młody. Zostało nam ukazane, że niezastąpioną rolę na drodze dorastania do dojrzałej wiary i miłości odgrywa rodzinny dom, oparty na fundamencie wiary i miłości oraz wierności korzeniom chrześcijańskim, i tradycji narodu. Ważne było zaznaczenie, że młody człowiek musi osobiście doświadczyć spotkania z Jezusem, „drugiego nawrócenia”, aby być przekonującym świadkiem Ewangelii dla swoich rówieśników. Przekrój uczestników spektaklu od trzymiesięcznej Marianki do kończącej wkrótce 103 lata Janiny ukazał obecność wielu pokoleń w naszej wspólnotie. Na zakończenie przedstawienia dzieci rozdają uczestnikom spektaklu małe figurki Dzieciątka Jezus, a następnie – zarówno widzowie jak i aktorzy, potoczyli się w modlitwie w intencji rodzin i Ojczyzny. Tegoroczne „Jasełka” stały się wezwaniem do odpowiedzialności za pielęgnowanie rodziny wielopokoleniowej, w której nadal ma dokonywać się przekaz wiary i tradycji narodowej kolejnym pokoleniom. Gorące podziękowania za przygotowanie

„Jasełek” należą się: księdzu Wojciechowi oraz wspierającym go księżom studentom: Adamowi i Karolowi. Wielkie uznanie i wdzięczność zespołowi aktorskiemu, złożonemu z przedstawicieli dzieci i młodzieży oraz osobom zaangażowanym w przygotowanie, na profesjonalnym poziomie, oświetlenia, muzyki i dekoracji, jak i zaplecza technicznego. Za udział w Eucharystii oraz „Jasełkach” dziękujemy Ks. Wiesławowi Tomkiewiczowi ze wspólnoty polskiej w Metz. Po wyjściu z kościoła spotkaliśmy się w radosnej atmosferze w naszej sali parafialnej, przy ciastku przygotowanym przez parafian.

Tydzień później, 5 lutego, przeżywalimy coroczny odpust parafialny ku czci patronki naszego kościoła „Matki Bożej z Lourdes”. Uroczystej Eucharystii, która zgromadziła naszych rodaków oraz wiernych tutejszej parafii przewodniczył Ksiądz Wiesław Gronowicz proboszcz wspólnoty polskiej w Troyes oraz kapelan Kombatanów Polskich we Francji. W swojej homilii ks. Wiesław powiedział: „Polacy: znając swoją historię, nie bójcie się być wielcy i święci, bo to jest nasze bogactwo, którym możemy się dzielić. Wielkość tę odkrywamy będąc ludźmi sumienia i modlitwy, które są drogami do świętości... to możemy odczytać w słyszonym przed chwilą wezwaniu Maryi z Kany Galilejskiej: czyńcie wszystko co powie wam mój Syn”.

Święto patronalne było również okazją do uroczystego zakończenia peregrynacji obrazu Jezusa Miłosiernego, który nieprzerwanie od rozpoczęcia „Roku Miłosierdzia” nawiedzał rodziny naszej wspólnoty.

Uroczystość została uświetniona przez obecność sztandarów, harcerzy oraz żołnierzy w mundurach stacjonujących w Euorokorpusie wraz z ich generałem Andrzejem Knapem oraz generałem Andrzejem Przekwasem, jego poprzednikiem. Ta obecność żołnierza w polskim mundurze jest dla naszych rodaków potrzebna i ważna. Po Mszy św. i modlitwie przed figurą Matki Bożej z Lourdes, wszyscy wodą z cudownego źródła w Lourdes, czynili znak krzyża, jako przypomnienie chrztu św. oraz symbol gotowości do nawrócenia i przemiany serca.

Wspaniały obiad dla 90 osób, który przygotowali Polacy, przebiegał w radosnej i przyjaznej atmosferze. Za jego sprawą koordynację należy wyrazić wdzięczność Pani Iwone, przewodniczącej Rady Duszpasterskiej, zaś za animację muzyczną Ks. Tomaszowi i Ks. Adamowi. Mimo różnic pokoleniowych, narodowościowych i kulturowych czuliśmy się jedną rodziną dzieci Bożych, śpiewając, rozmawiając oraz dzieląc się radością i pokojem serca. □

Uczestnik spotkania

Emigracyjne obchody Millenium

18–19 kwietnia 2016 r. w Senacie i na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja zorganizowana w 50. rocznicę obchodów 1000-lecia Chrztu Polski, poświęcona uroczystościom polonijnym z okazji jubileuszem.

Konferencja ta miała związek z obchodami 1050. rocznicy Chrztu Polski. Milenium było obchodzone przez Polaków na całym świecie i na wszystkich kontynentach. Omawiano szczególnie zaangażowanie w tym dziele Kościoła i osobiście Prymasa Stefana kardynała Wyszyńskiego. Konferencję, z inicjatywy senatora Jana Żaryna, zorganizowała Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za granicą, we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”. Materiały tej konferencji dość szybko ukazały się też w formie książkowej. Wydawcą jest Wydawnictwo Naukowe UKSW oraz Instytut Pamięci Narodowej. Książka nosi tytuł „Obchody Millenium na uchodźstwie w 50. rocznicę”. Jej promocja odbyła się 7 grudnia w Senacie razem z wystawą „Millenium na emigracji” oraz 14. grudnia ub. roku w Warszawie, w Centrum Edukacyjnym IPN.

W Senacie przemawiał m.in. jego marszałek Stanisław Karczewski i zastępczyni dla współpracy z Polonią senator Janina Sagatowka. W dyskusji brali udział m.in. senator Jan Żaryn i ks. Tadeusz Tomasiński, SAC z Francji. Promocja była także okazją do podsumowania całego jubileuszu 1050. rocznicy Chrztu Polski. Warto tu przypo-

mnąć, że wygłoszone na konferencji i zamieszone w książce referaty mówią także o obchodach Millenium w 1966 roku na ziemi francuskiej. Autorami opracowań tego aspektu są dr Anna Łucka i Joanna Metzger.

■
BUS

Lutowa Msza św. „smoleńska” - za Ojczyznę

10 lutego w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu została odprawiona kolejna, 82 Msza św. w intencji Ojczyzny i ofiar katastrofy smoleńskiej.

Czas biegnie, to już prawie siedem lat upływa od tej straszliwej tragedii narodowej, kiedy w katastrofie lotniczej zginął prezydent RP Lech Kaczyński wraz z towarzyszącymi mu w drodze na uroczystości katyńskie 95- osobami. Lecieli uczcić Rodaków pomordowanych 70 lat wcześniej na rozkaz Stalina. Mimo upływu czasu, nasza pamięć o nich jest wciąż żywa, wszak oddali życie w służbie Ojczyźnie. Jedną z form tej pamięci są nasze paryskie Msze św., odprawiane każdego 10 dnia miesiąca, z inicjatywy tutejszego Stowarzyszenia Obrońców Krzyża. W lutym Msza św. „smoleńska” była koncelebrowana o godz. 18.30, a okolicznościowe kazanie wygłosił ks. proboszcz Paweł Witkowski. Wierni modlili się, za wstawiennictwem Matki Bożej, w intencji naszej Ojczyzny, rządzących nią i wieczne zbawienie dla dusz ofiar smoleńskiej tragedii. U stóp ołtarza, jak co miesiąc, ustawiono upamiętniające ich fotografie. W Eucharystii uczestniczyli członkowie Federacji Polonii Francuskiej, z prezesem Stanisławem Aloszko, Poczty sztandarowe: paryskiego Stowarzyszenia Obrońców Krzyża, Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin - Koto Paryż i Solidarności. Mszę św. zakończyliśmy odśpiewaniem pieśń „Boże coś Polskę...”.

Następna, comiesięczna Msza św. w intencji Ojczyzny i ofiar katastrofy smoleńskiej zostanie odprawiona 10 marca (w piątek) w kościele polskim Wniebowzięcia NMP w Paryżu o godz. 18.30. Gorąco zachęcamy do udziału w niej.

■
Maria Jolanta Dzwigata, fot. Z. Adamek

ORGANIZOWANA PRZEZ POLSKĄ MISJĘ KATOLICKĄ WE FRANCJI

WE WSPÓŁPRACY Z PMK W BENELUKSIE

142 EUROPEJSKA PIELGRZYMKA POLAKÓW DO LOURDES - 24-27 MAJA 2017

INFORMACJE I ZAPISY: - w parafiach polskich; - w biurze Polskiej Misji Katolickiej: 263 bis, rue St-Honoré - 75001 Paris; tel. 01 55 35 32 23; e-mail: pmk.france@gmail.com;

PROGRAM:**Środa – 24 maja:**

- godz. 18³⁰ - Paryż - Msza św. w kościele polskim Wniebowzięcia NMP i błogosławieństwo pielgrzymów; - godz. 20⁰⁰ - Wyjazd pielgrzymów z Cour de la Reine (przy placu Concorde).

Czwartek – 25 maja:

- godz. 7³⁰ - Śniadanie w miejscu zamieszkania; - 9³⁰ - Msza św. Międzynarodowa (Basilique St Pie X); - 11¹⁵ - Video o Sanktuarium lub kąpiele i czas wolny; - 12³⁰ - Obiad w miejscu zamieszkania; - 15⁰⁰-16⁴⁵ - Godzina Miłosierdzia i Spowiedź (Chapelle Sts Côme et Damien); - 17⁰⁰-8⁰⁰ - Procesja Eucharystyczna (Basilique St. Pie X); - 18³⁰-9¹⁵ - Wieczór integracyjny (w Domu PMK Bellevue); - 19¹⁵-20¹⁵ - Kolacja w Domu PMK; - 21⁰⁰ - Procesja Maryjna.

Piątek – 26 maja:

- 7¹⁵ - Śniadanie; 8³⁰ - Msza św. (Basilique Immaculée Conception); - 9⁴⁵ - Wyjazd do Grot Betharram (dla młodzieży i innych zainteresowanych) lub kąpiele i czas wolny; - 12³⁰ - Obiad w miejscu zamieszkania; - 14⁰⁰-16⁰⁰ - Śladami św. Bernadety (dla starszych) - ks. S. Wojciechowski; - 14³⁰-15⁰⁰ - Koronka do Miłosierdzia Bożego przy ołtarzu połowym w domu PMK (dla młodzieży); - 15³⁰-16³⁰ - Konferencja dla młodzieży (Salle Mgr Choquet) - ks. bp W. Lechowicz, konferencja dla dzieci (sala spotkań - hotel Estival Arriel) - ks. B. Łoś; - 17⁰⁰-18⁰⁰ - Droga Krzyżowa; - 19⁰⁰ - Kolacja w miejscu zamieszkania; - 21⁰⁰ - Procesja Maryjna.

Sobota – 27 maja:

- 5⁴⁵ - Śniadanie; - 6⁴⁵-7³⁰ - Msza

św. w Grocie Objawień; - 7⁴⁵ - Pamiętkowe zdjęcie przed Bazyliką Różańcową; - 9³⁰-10⁰⁰ - Konferencja dla starszych (Salle Mgr Choquet) - ks. D. Jankowski; - 9³⁰-11³⁰ - Śladami św. Bernadety (dla młodzieży) - ks. S. Wojciechowski; - 12³⁰ - Obiad w miejscu zamieszkania; - 13³⁰-14¹⁵ - Czas wolny; - 14⁴⁵-15⁰⁰ - Koronka do Miłosierdzia Bożego (Eglise Ste Bern. Carmel); - 15⁰⁰-15³⁰ - Przejście za ołtarzem w Grocie MB; - 15³⁰ - 16⁰⁰ - Różaniec przy Grocie Objawień (po francusku) - transmisja radiowa i telewizyjna; - 17⁰⁰ - 18⁰⁰ - Procesja Eucharystyczna (Basilique St. Pie X); - 18³⁰ - Kolacja w miejscu zamieszkania; - 19¹⁵ - Poświęcenie dewocjonaliów; - 19³⁰ - Wyjazd.

Niedziela – 28 maja

- 5⁰⁰ - Przyjazd do Paryża.

Miejsca pobytu pielgrzymów w Lourdes:

Dom PMK „Bellevue”, prowadzony jest przez Siostry Nazaretanki. Możemy w nim spędzić
Hôtel Estival Arriel*** - usytuowany tuż obok Sanktuarium (pokoje o wysokim standardzie, klimatyzacja, wifi itp).

Koszt udziału:

- Dorośli: autokar z Paryża + noclegi z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa - 275 €; - Młodzież: autokar z Paryża + noclegi z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa - 185 €; - Noclegi z pełnym wyżywieniem + opłata pielgrzymkowa (dla - osób jadących własnym środkiem lokomocji do Lourdes) - 177 €. Wpłaty można dokonywać gotówką, czekiem lub przelewem (czek na: Mission Catholique Polonaise - 263 bis, rue St-Honoré 75001 Paris) z dopiskiem „Pielgrzymka do Lourdes”; przelew na konto: Mission Catholique Polonaise - Crédit Mutuel, IBAN: FR76 1027 8060 3900 0619 5024 194 BIC: CMCIFR2A.

USŁUGI HYDRAULICZNE
Tel. 07 51 58 46 26

1311p87

Wszelaka pomoc prawna w administracji francuskiej.
Edyta - T. 06 22 72 26 68; e-mail: edyta-anne@hotmail.fr

1294p82

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „usługi” - do 10 słów: - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Niedroga francusko-polska firma pogrzebowa

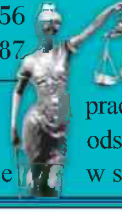
POMPES FUNEBRES POLONIA ASSISTANCE INTERNATIONALE
przewożenie ciała do Polski • pogrzeby na terenie całej Francji 24/24
Koszty trumny (lub urny) i transport do Polski od 2200 € TTC

Tel. 02 31 85 23 66 – mówimy po polsku
(tłumaczenie i załatwianie formalności w urzędach)
Tel. 02 31 78 25 93 – mówimy po francusku
Fax 02 31 34 98 93 | e-mail: josefa.bazincourt@gmx.fr

ADWOKAT PRZY RADZIE ADWOKACKIEJ W PARYŻU**Marta Cichosz**

tel. 01 45 66 00 56 81, bd de Grenelle 75015 Paris
06 03 10 45 87 mail: martacichosz@free.fr

Sprawy: karne, pracy, spółek, handlowe,
nieruchomości, odszkodowań, administracyjne itp.
Reprezentowanie w sądach, konsultacje prawne.

Centrum Stomatologiczne Dentylis Boulogne

DENTYLIS
www.dentylis.fr

76 av. Edouard Vaillant
92100 Boulogne Billancourt
Linia metra nr 9,
stacja: Marcel Sembat
(wyjście: rue Rieux)

Akceptujemy CMU, AME.
Stawki wg cennika Sécurité Sociale,
Stosujemy zasadę Tiers payant
(karta vitale).

☎ 01.41.13.45.05
✉ boulogne@dentylis.fr

Współpracujemy z większością mutuelles.
Konsultacje: od Pn - do Pt, 9.00 - 19.30

Mówimy po polsku

**DENTYSTKA POLSKA
DLA DZIECI i DOROSŁYCH
Dr Mariola Tulizkiewicz**

01 42 33 30 58; 06 43 98 83 66
45, rue du Caire - 75002 Paris

Akceptuję CMU AME

LUXSUS - PRZEWÓZ OSÓB i TOWARÓW DO POLSKI -
OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.

TEL. 06 62 75 50 06; 01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)
do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

TRANSPORT:

- wywóz gruzu, - dowóz materiałów, - przeprowadzki.

Tel. 06 98 58 86 36

Rozliczenia księgowo.

06 62 90 02 39

**DÉMÉNAGEMENT - TRANSPORT - AUTOLAWETA
PRZEPROWADZKI, - WYWÓZ GRUZU**

Tel. 06 30 40 49 49

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:

TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:

problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

- TŁUMACZENIA -

Stanisław Bocianowski - dr Prawa
- Tłumacz Przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym
w Wersalu i Sądzie Kasacyjnym w Paryżu.

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Masz problem z piciem?

Może Anonimowi Alkoholicy pomogą!

Wykaz mityngów AA w Paryżu:

Niedziele godz. 17.00:

3, rue Rampal (kod: 9172), 75019 Paris, M° Belleville/;

Wtorki godz. 19.30:

18, rue Claude Lorrain; 75016 Paris, M° Exelmans/;

Środy godz. 19.30:

20, rue Legendre (2 piętro), 75017 Paris, M° Villiers/;

Czwartki godz. 19.30:

11, Ville St-Jacques (kod: 0911),
75014 Paris, M° Saint-Jacques.

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'emigration polonaise)

N° 9 (2669): 5. 03. 2017

Commission paritaire N°: 0520 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) - tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. Bogdan Brzyś - Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA - 2, rue du 19 mars 1962 - 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 22.2.2017

Inf. o prenumeracie na str. 3

Association Pomost-Passerelle

AIDE AUX POLONAIS VIVANT DANS L'IMMIGRATION

Biuro Socjalne

Stowarzyszenia Pomost-Passerelle prowadzi Biuro socjalne, znajdujące się w pomieszczeniach Parafii Wniebowzięcia NMP w Paryżu, przy Polskiej Misji Katolickiej - 263 bis, rue Saint Honoré.

Biuro czynne jest w czwartki, w godzinach od 9.00 do 13.00.

Jego celem jest pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej, rodzinnej i bytowej oraz reintegracja społeczna zgłaszających się osób. Udzielana pomoc skierowana jest do osób, które znalazły się w ciężkiej sytuacji życiowej na emigracji, głównie bezdomnych oraz uzależnionych. □

TRWAM PROGRAM

6 - 12 marca 2017

PONIEDZIAŁEK 6 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Wieś to też Polska 9²⁵ Słowo Życia 9³⁰ Vatican Magazine 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Opowieść wiecznie żywa 11⁵⁰ Retrospekcja 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13²⁰ Koncert życzeń 14¹⁰ Film 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Sanktuaria polskie 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Św. na każdy dzień 17²⁵ 40 dni ze św. Bratem Albertem 17³⁰ Spotkanie Rodziny RM 19⁴⁵ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

WTOREK 7 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8³⁵ Słowo Życia 8⁴⁰ Reportaż 9¹⁰ Papież Polak do Rodaków 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Jak my to widzimy 10⁴⁵ Tydzień z Ziemi św. 11⁰⁵ Mocni w wierze 11³⁵ Felieton 11⁴⁵ Reportaż 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 14⁰⁰ Mojżesz - film 15⁰⁰ Dokument 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Jestem mamą 16³⁰ Kalejdoskop Młodych 16⁵⁰ Aktualności WSKSiM 17⁰⁰ Dokument 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni ze św. Bratem Albertem 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

ŚRODA 8 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Kalejdoskop Młodych 9²⁰ Aktualności WSKSiM 9²⁵ Dokument 9³⁵ Sanktuaria polskie 9⁵⁵ Św. na każdy dzień 10⁰⁰ Audiencja Generalna 11⁰⁰ Przyroda i ludzie 11²⁵ Felieton 11³⁵ Porad-

nik szczęśliwego małżeństwa 11⁵⁰ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13⁴⁰ Dokument 14⁰⁰ Dokument 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Dokument 17⁰⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni ze św. Bratem Albertem 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

CZWARTEK 9 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9⁰⁰ Na zdrowie 9²⁵ Św. na każdy dzień 9³⁰ Dokument 9⁵⁰ Dokument 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Program edukacyjny 11⁵⁰ Reportaż 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Reportaż 13²⁰ Dokument 14⁰⁰ Film 15³⁵ Dokument 15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Program rozrywkowy 16³⁵ Reportaż 16⁵⁰ Przegląd tygodnika Źródło 16⁵⁵ Dokument 17²⁵ Przegląd tygodnika Niedziela 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni ze św. Bratem Albertem 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

PIĄTEK 10 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ Słowo Życia 8⁴⁵ Dla dzieci 9¹⁰ Program rozrywkowy 9³⁵ Św. na każdy dzień 9⁴⁵ Duc in altum 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Rozmowy niedokończone 11²⁵ Felieton 11³⁵ Wywiad 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Film 13⁵⁵ Św. na każdy dzień 14⁰⁰ Dokument 14⁴⁵ Dokument 14⁵⁵ Słowo Życia 15⁰⁰ Koronka do Bożego Miłosierdzia 15²⁰ Mocni w wierze

15⁵⁰ Pytasz i wiesz 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Siódmy sakrament 16³⁵ Dokument 17⁰⁰ Film 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni ze św. Bratem Albertem 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Westerplatte Młodych 18⁵⁵ Przegląd tygodnika Niedziela 19⁰⁰ Msza św. 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

SOBOTA 11 MARCA

8⁰⁰ Informacje 8¹⁵ Westerplatte Młodych 8⁵⁵ Słowo Życia 9⁰⁰ Uniwersytet Biblijny 10⁰⁰ Informacje 10¹⁵ Felieton 10³⁰ Św. na każdy dzień 10³⁵ Polski Punkt Widzenia 11⁰⁰ Dla dzieci 12⁰⁰ Anioł Pański 12⁰³ Informacje 12²⁰ Dokument 12⁵⁰ Film 13²⁰ Siódmy sakrament 13⁴⁵ Dokument 14⁰⁰ Film 14⁴⁰ Dokument 15³⁰ Plan naszego ojca 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ W Naszej Rodzinie 17⁰⁰ Z PE 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni ze św. Bratem Albertem 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Przegląd tygodnika Niedziela 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski Punkt Widzenia

NIEDZIELA 12 MARCA

8⁰⁰ Słowo Życia 8⁰⁵ Polski Punkt Widzenia 8³⁰ Z PE 9⁰⁰ Dla dzieci 9¹⁵ Felieton 9²⁵ Św. na każdy dzień 9³⁰ Msza św. 10³⁰ Przegląd tygodnika Niedziela 10³⁵ Reportaż 11⁰⁰ Dokument 12⁰⁰ Anioł Pański 12²⁰ Wieś to też Polska 13³⁰ Papież Polak do Rodaków 14¹⁰ Film 15⁴⁵ Reportaż 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17⁰⁰ Gorzkie żale 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ 40 dni ze św. Bratem Albertem 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Retrospekcja 19³⁰ Dla dzieci 20⁰⁰ Informacje 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Film. □

TV Trwam: ul. Św. Józefa 23/35; 87-100 Toruń

POLVOD

TYLKO POLSKIE FILMY

Legalnie i bezpłatnie na www.polvod.pl

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

6 – 12 marca 2017

PONIEDZIAŁEK

6 MARCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Panorama 11⁰⁰ Podróże z historią – dokument 11³⁵ Mów mi Mistrzu 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Blondynka – serial 14²⁰ Oczy w oczy 14⁵⁰ Dzień dobry dziś – reportaż 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Medycyna i Ty 15⁵⁵ Sonda z 16³⁰ Galeria – serial 16⁵⁵ Superkowe ABC – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Kulturalni PL – magazyn 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ O mnie się nie martw – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁰ Rozmowa Polonii 22²⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Już nie zapomnisz mnie – dokument 0¹⁵ Sonda z 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁵ Superkowe ABC – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK

7 MARCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Panorama 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Rozmowa Polonii 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ Strażacy – serial 14²⁰ Już nie zapomnisz mnie – dokument 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Smaki polskie – magazyn 15⁵⁵ Sonda z 16³⁰ Galeria – serial 16⁵⁵ W Krainie Baśni 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Polska z Miodkiem – felieton 17⁵⁵ Niedziela z Teresą Lipowską 18⁴⁰ Pod Tatrami – reportaż 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Flesz historii – reportaż 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁰ Rozmowa Polonii 22²⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Dzień dobry dziś – reportaż 23⁴⁵ Ktokolwiek widział ktokolwiek wie – magazyn 0¹⁵ Sonda z 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁰ Polska z Miodkiem – felieton 1¹⁵ W Krainie Baśni 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA

8 MARCA

7⁰⁰ Program ekumeniczny 7³⁰ ABC wszystko wie – dla dzieci 7⁴⁰ Mój zwierzyniec – magazyn 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Panorama 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Rozmowa Polonii 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ O mnie się nie

martw – serial 14²⁰ Marcowa gra – dokument 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Las bliżej nas – magazyn 15⁵⁵ Domy przyszłości – reportaż 16³⁰ Kopciuszek – serial 16⁵⁵ Moliki książkowe – magazyn 17⁰⁵ Mój zwierzyniec – magazyn 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Zaolzie 18²⁵ Studio Wschód – program publicystyczny 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Artysty – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁰ Rozmowa Polonii 22²⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁵ Marcowa gra – dokument 0¹⁰ Studio Wschód – program publicystyczny 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁵ ABC wszystko wie – dla dzieci 1²⁵ Mój zwierzyniec – magazyn 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK

9 MARCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Panorama 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Rozmowa Polonii 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁵ Duch w dom – serial 15¹⁵ Szlakiem miejsc niezwykłych – reportaż 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Wilnoteka – magazyn 15⁵⁵ Jak to działa – magazyn 16³⁰ Kopciuszek – serial 17⁰⁰ Przyjaciele lasu – reportaż 17¹⁰ Kaktus i Mały – serial 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Polska z Miodkiem – felieton 17⁵⁵ Naszaarmia.pl – magazyn 18²⁰ Podróże z historią – dokument 18⁵⁵ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Komisarz Alex – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁰ Rozmowa Polonii 22²⁵ Halo Polonia – magazyn 23¹⁰ Michał Bajor 23⁴⁰ Warto rozmawiać – program publicystyczny 0⁴⁵ Kopciuszek – serial 1¹⁰ Polska z Miodkiem – felieton 1²⁰ Przyjaciele lasu – reportaż 1³⁰ Kaktus i Mały – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK

10 MARCA

8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Panorama 11⁰⁵ Polonia 24 11²⁵ Rozmowa Polonii 11⁴⁰ Halo Polonia – magazyn 12²⁵ Krótka historia – felieton 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Na sygnale – serial 13²⁵ M jak miłość – serial 14²⁵ Komisarz Alex – serial 15²⁵ Wiadomości 15⁴⁰ Warto rozmawiać – program

publicystyczny 16⁴⁵ Polskie ABC 16⁵⁵ Domisie 17²⁰ Krótka historia – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Racja stanu 18²⁰ Na sygnale – serial 18⁴⁵ Dobranocka 19⁰⁰ Msza św. za Ofiary Katastrofy Smoleńskiej 20¹⁵ Wiadomości 20⁴⁵ Sport 20⁵⁵ Pogoda 21⁰⁰ Na dobre i na złe – serial 21⁵⁰ Polonia 24 22¹⁰ Rozmowa Polonii 22²⁵ Halo Polonia – magazyn 23²⁰ Program rozrywkowy 0¹⁵ Racja stanu – magazyn 0⁴⁵ Las bliżej nas – magazyn 1⁰⁵ Szlakiem miejsc niezwykłych – reportaż 1¹⁵ Domisie 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA

11 MARCA

7³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁴⁵ Polonia 24 11⁰⁵ Rozmowa Polonii 11²⁰ Halo Polonia – magazyn 12¹⁰ Ojciec Mateusz – serial 13⁰⁵ Na dobre i na złe – serial 14⁰⁵ O! Polskie Przeboje 15⁰⁰ Okrasa łamie przepisy – magazyn 15³⁰ Domy przyszłości – reportaż 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Program rozrywkowy 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁵⁰ Strażacy – serial 21⁴⁵ Wygrany – film 23⁴⁵ Program rozrywkowy 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA

12 MARCA

8⁰⁰ Dzień dobry dziś – reportaż 8³⁵ Magazyn 8⁵⁵ Wolny Ekran – magazyn 9¹⁰ Polska z Miodkiem – felieton 9²⁰ Ziarno – magazyn 9⁵⁰ Polskie ABC(2) 10¹⁵ Program muzyczny 10⁵⁰ W piątą stronę świata – serial 11⁵⁵ Między ziemią a niebem – magazyn 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem – magazyn 12⁵⁰ Szlakiem miejsc niezwykłych – reportaż 13⁰⁰ Msza św. – kościół MB Nieustającej Pomocy Szczecin 14²⁰ Turyściyczna jazda – magazyn 14⁴⁰ Kino retro – film 16³⁰ Rodzinka.pl(2) – serial 17²⁵ Polska z Miodkiem – felieton 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Oczy w oczy 19²⁵ Polskie ABC 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁵⁰ Blondynka – serial 21⁴⁵ Kocham Cię Polsko! 23²⁵ Program rozrywkowy 23⁵⁵ Zakochaj się w Polsce – magazyn 0³⁰ M jak miłość – serial 1²⁰ Polskie ABC(2) 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

Polki...